

LIGO DE NACIOJ

ESPERANTO kiel
internacia helplingvo

Raporto de la Ĝenerala Sekretariejo
adoptita de la Tria Asembleo de la Ligo
de Nacioj

ESPERANTO kiel
internacia helplingvo

RAPORTO DE LA ĜENERALA SEKRETARIO AL LA TRIA ASEMBLEO,
MENJITA DE LA KVINA KOMITATO
KAJ ADOPTITA DE LA ASEMBLEO,
21-an de septembro 1922 .

mi

Ekde sia fondiĝo, la Ligo de Nacioj ne ĉesis ricevi peticiojn favore al la alprenado de internacia helplingvo kaj precipe de Esperanto, kiu estas disvastigita en multaj landoj kaj instruata en kelkaj publikaj lernejoj en pluraj ŝtatoj. La Sekretariejo ne mankis ekzameni kun intereso ĉiujn tiujn proponojn, kiuj pruvis, ke sciencaj, komercaj, filantropiaj kaj turismaj medioj kaj, precipe ankoraŭ, laboristaj rondoj sentas la urĝan bezonon eskapi de la lingvaj komplikaĵoj, kiuj malhelpas la internaciajn rilatojn kaj ĉefe, rektajn rilatojn inter popoloj.

Dum la unuaj du Asembleoj, delegitoj el Sud-Afriko, Brazilo, Belgio, Ĉilio, Ĉinio, Kolombio, Haitio, Italio, Japanio, Barato, Persujo, Pollando, Rumanio kaj Ĉeĥoslovakio prezentis rezoluciojn proponantajn ke la Ligo de Nacioj rekomendu la universalan instruadon de Esperanto. en lernejoj kiel internacia helplingvo.

La Dua Komitato de la Unua Asembleo adoptis la sekvajn konkludojn:

" La Komisiono konsentis kun la subskribintoj rimarki la gravajn lingvajn malfacilaĵojn, kiuj malhelpas rektajn rilatojn inter la popoloj kaj deziri la instruadon, en ĉiuj lernejoj de la mondo, de internacia lingvo, facila kaj simpla, kiun lernas infanoj kune; ilia gepatra lingvo kaj kiu servus al la estontaj generacioj kiel ĝenerala rimedo de internacia komunikado. Tamen, la Komisiono konsideris, ke estus bone unue fari enketon bazitan sur la bazo de la faktoj.

"Ŝi eksciis kun intereso, ke la Monda Kongreso de Internaciaj Asocioj, kunvenas en Bruselo la pasintan septembron, sukcesis gajni la unuanimecon de subtenantoj de lingvo internacia pri la instruado de Esperanto, kaj kiun li rekomendis al ĉiuj, kiuj interesiĝas pri la demando, subteni ĝin por akceli praktikan solvon. Ŝi ankaŭ havas

eksciis, el la buŝo de la reprezentantoj de Persujo kaj Ĉinio al la Ligo de Nacioj, ke vasta popola movado formiĝas samdirekte en Azio, dum pluraj aliaj ŝtatoj, Membroj de la Ligo, kiel Brazilo kaj Ĉeĥoslovakio, havas jam enkondukis tiun ĉi instruadon en publikaj lernejoj. La sama validas pri pluraj municipoj en Anglio kaj Italio.

"Fine, la Komisiono informiĝis, ke tiu helpa internacia lingvo estas sukcese uzata en pluraj grandaj universalaj kongresoj, kie la parolantoj de ĉiuj landoj facile komprenis unu la alian kaj kie la debatoj povis okazi de unu fino al la alia. en unu sama lingvo, metante ĉiujn parolantojn sur la bazon de la plej kompleta egaleco. Tamen la Komisiono opiniis, ke la Asembleo ne devas esti engaĝita ekster siaj povoj kaj ke necesas forigi alineon el la propono al ĉi prezentita kaj transformi ĝin en simplan deziron indikantan al la Ĝenerala Sekretariejo la konsilon fari enketon. por klerigi la venontan Asembleon pri la rezultoj atingitaj en ĉi tiu areo.

"Jen la teksto de la deziro, kiun la Komisiono proponas al vi esprimi per plimulto:

"La Ligo de Nacioj, rimarkante la lingvajn malfacilaĵojn, kiuj malhelpas rektajn rilatojn inter la popoloj kaj la urĝan bezonon ripari ilin por antaŭenigi bonan komprenon inter nacioj, "Sekvas kun intereso la oficialajn instruprovojn

de la internacia lingvo Esperanto en la publikaj lernejoj de pluraj Membroj de la Societo, " Esprimas la deziron, ke la Ĝenerala Sekretariejo pretigu, por la venonta Asembleo, raporton pri la rezultoj akiritaj en tiu ĉi kampo.

La unua Asembleo juĝinte antaŭ tempe eniri en diskuton pri tiu ĉi temo, estis la dua Asembleo, kiu aprobis siajn konkludojn kaj ordonis al la Ĝenerala Sekretariejo entrepreni la proponitan esploron, decidante enmeti la demandon pri la instruado de Esperanto en lernejoj en la tagordon de la Tria Asembleo.

La konkludoj de la dua Asembleo estis jenaj:

" La Komisiono opinias, ke ĉi tiu problemo, pri kiu ĉiam pli granda nombro da ŝtatoj interesiĝas, meritas profundan studon antaŭ ol ĉi povas esti pritraktata de la Asembleo. Komisiono estis kaptita de ĉi pasintjare kaj prezentis mallongan raporton por rekomendi esploron de la Ĝenerala Sekretariejo pri la jam provitaj eksperimentoj kaj la rezultoj akiritaj en la kampo de faktoj.

" La Komisiono proponas, ke la demando estu metita en la tagordon de la venonta Asembleo kaj ke la Sekretariejo pretigu ĉi tiam plenan kaj dokumentitan raporton laŭ la linioj indikitaj en la projekto de rezolucio.

" Laŭ la deziro de la subskribintoj, la raporto de la Dua Komitato de la 17-a de decembro 1920 kaj la raporto de la Ĝenerala Subsekretario pri lia misio al la Praga Kongreso estos ĝustatempe komunikitaj al la Ligo-Membroj. . »

(Rezolucio adoptita la 15-an de septembro 1921).

Por plenumi sian mandaton, la Ĝenerala Sekretariejo sendis demandarojn al ĉiuj Membroj de la Ligo de Nacioj kaj kompetentaj organizaĵoj, kaj ĝi ankaŭ ofertis la gastamon de siaj ejoj al internacia konferenco pri la instruado de Esperanto.

en lernejoj, ĉe kiuj estis oficiale reprezentitaj la registaroj de dek ses ŝtatoj kaj urbaj aŭ teritorioj, edukaj institucioj kaj edukaj asocioj de dudek ok landoj. Tiu ĉi teknika konferenco, kunvokita en spirito de scienca objektiveco de la Lernejo de Edukaj Sciencoj (Instituto J.-J. Rousseau en Ĝenevo), havigis al la Sekretariejo gravan parton de la eduka flanko de ĝia dokumentado.

Krom la respondoj al la demandoj pri la spertoj faritaj kaj la rezultoj akiritaj de la instruado de Esperanto en lernejoj, la Sekretariejo daŭre ricevis kvanton da dokumentoj kaj proponoj rilataj al la ĝenerala problemo de la internacia lingvo. Gravaj skandinavaj asocioj proponis la alprenon de la angla kiel mondan helplingvon. Usonaj grupoj proponis resurekton de la latina. Oni prezentis al ni ankaŭ projektojn por novaj lingvoj, kiel Occidental, Parlamento, Nov-Latina, kaj provoj reformi Esperanton, kiel Ido kaj Esperantide. La Sekretariejo foje estis petita starigi specon de lingva tribunalo por juĝi la respektivajn meritojn de la lingvoj proponitaj. Ni ekzamenis ĉiujn ĉi tiujn dokumentojn kun serioza atento, provante kolekti informojn pri ĉiuj flankoj de la demando.

La sekvaj observoj povas interesi la Asembleon. Estas evidente, ke la problemo de internacia lingvo estas kaj praktika kaj lingva. Ne sufiĉas determini la plej bonan eblan lingvon, se oni povas trovi universale akceptitan kriterion; ĝi ankoraŭ devas esti adoptita kaj instruita. Tie devas interveni sperto, akirita forto, materialo en libroj kaj instruistaro. Al registaroj oni ne povas peti, ke ili eniru pure teorian aventuron.

El ĉi tiu vidpunkto, estas evidente, ke la ofertitaj lingvoj, kiel la angla aŭ la latina, havas grandajn avantaĝojn, sed iliaj malavantaĝoj estas evidentaj. La franca, kiu estas admirinda literatura lingvo kaj kiu ludas gvidan rolon en diplomaciaj rilatoj en Eŭropo, povas ankaŭ postuli rajtojn pri universaleco. Tiuj ĉi du diplomaciaj lingvoj, la franca kaj la angla, certe daŭre ludos gravan rolon en la rilatoj de la intelektaj elitoj. Siaflanke la hispana, kiu estas la oficiala lingvo de la dek sep ŝtatoj de Eŭropo kaj Ameriko, vidas sian prestiĝon de tago al tago pliiĝi. Estus tro delikata demando deziri starigi la superecon de unu nacia lingvo super ĉiuj aliaj.

La latina havas almenaŭ la avantaĝon esti neŭtrala lingvo laŭ politika vidpunkto se ne laŭ religia vidpunkto, sed ĝi estas malfacile akirebla, kio faras ĝin ne tre alirebla por la popolamasoj, kaj ĝia vortprovizo ĉesis de tiam. Sufiĉe longe por kontentigi la bezonojn de la moderna vivo. Por restarigi ĝian praktikan rolon kiel internacia lingvo, tiel utila en la pasinteco, necesus arbitre renovigi ĝian leksikonon kaj simpligi ĝian gramatikon (1). Multaj admirantoj de la lingvo de Ĉicerono preferas, ĉi-kaze, ke ni elektu artefaritan lingvon, prefere ol tuŝi la klasikan latinan.

Artefarita lingvo estas sen la antikva prestiĝo de longa historia tradicio kaj literatura, sed ĝia vortprovizo povas esti tute pruntita el ekzistantaj lingvoj kaj profiti el ĉi tiu tradicio. Aliflanke, ĝi povas esti senfine pli facile lernebla ol nacia lingvo, kies gramatiko estas plena de neregulaĵoj. Tra la jaroj, ĝi povas fariĝi pli fleksebla kaj riĝita iom post iom, precipe se verkistoj kaj parolantoj de

¹ Ni notu pri tiu ĉi temo la rimarkindan laboron de Profesoro Peano, aŭ toro de la projekto Latino sine flexione.

talento uzas ĝin, sed ĝia uzo ĉiam restos de duaranga uzo, limigita al esceptaj rilatoj inter homoj de malsamaj nacioj, kaj, sekve, de praktika kaj konvencia karaktero ne verŝajna konkuri kun la lingvoj de historia kulturo. 1)

Progresoj en lingva scienco rezultigis koncepton. sufiĉe unuformeco de dezirinda internacia lingvo. Ĉiuj plej novaj projektoj, el Esperanto inkluzive, estas tre similaj kaj baziĝas sur la samaj principoj: vortprovizo ĉerpita el elementoj komunaj al la modernaj lingvoj de Eŭropo kaj Ameriko, gramatiko reduktita al minimumo, latina alfabeto kaj ortografio simpligita. La diferencoj inter la postaj sistemoj estas tiom malgrandaj, ke pluraj – kiel Ido kaj Esperantide – aperas kiel nuraj modifoj de Esperanto (2).

Estus senpripense prononci absolutan valorjuĝon pri tiuj relative malgrandaj diferencoj. Ili klariĝas per simpla diferenco de vidpunktoj, iuj sistemoj, kiel la okcidenta aŭ la Ido, donante grandan gravecon al la efiko, kiun produktas la tekstoj verkitaj sur nepreparita okcidenta leganto, la aliaj, kiel la Esperanto, serĉas anstataŭ atingi la maksimuma simpleco por ĉiuj popoloj, ankaŭ konsiderante la malfacilaĵojn de orientuloj. Esperantide kaj Occidental estas postaj al Ido, kiun iliaj aŭ toroj kritikis, akuzante ĝin, ke ĝi "estas prefere regreso ol plibonigo de Esperanto, kies gramatikon ĝi komplikis. »

La malfacileco estas, ke lingvistoj, kvankam ĝenerale konsentas pri la principoj, havas diferencoj de opinioj - foje tre akraj - pri detaloj de aplikado, kiuj ŝajnas al ili eble pli gravaj el la teoria vidpunkto ol ili estas en la praktiko (3).

Kiam ni studas la historion de la proponitaj reformoj, kiel la Ido kaj la Esperantis, kiuj estas kontraŭ dira en multaj punktoj, oni ektimas, ke se hodiaŭ kunvenis nova komitato de teoriistoj, kiel tiu, kiu proponis la Idon en 1907, ĝi ankoraŭ formularus novan proponon pri modifoj, kiu siavice estus kritikata de la post kelkaj jaroj. , kaj tiel plu senfine.

La intereso de la mondo estas havi helplingvon , ne du aŭ tri, kaj, ĝis la punkto de El praktika vidpunkto, estas malpli da riskoj konsideri tiun, kiu havas iom da sperto malantaŭ si, komenco de tradicio kaj garantio de daŭra unueco.

Rajtigita korporacio, kiel ekzemple la Brita Scienca Asocio, post havi konsideris diversajn proponojn kaj malakceptis la latinan, venis al la konkludo, ke

1 Hindustani ludas ĉi tiun praktikan rolon de helplingvo en Barato.

2 Jen, ekzemple, teksto transskribita en ĉi tiuj malsamaj formoj:
Occidental

" Por un hom vermeil civilisat, un filosof, o un jurist, li conosenti del latin es desirabil, ma un lingue international es util por li moderm communication di un land al altri . "

Esperantide

" Por homo vere civilizita, filozofo aŭ juristo, la kono de la latina lingvo estas dezirebla, sed internacia lingvo estas utila por moderna interkomunikado de unu lando al alia. "

Esperanto

" Por homo vere civilizita, filozofo aŭ juristo, la kono de la latina lingvo estas dezirebla, sed internacia lingvo estas utila por moderna interkomunikado de lando al alia.

3 Tiel, ne estas gravega por la mondo, ke substantivoj formas sian pluralon en es, en on, en oi aŭ en i, kondiĉe ke la komuna internacia vortprovizo (preskaŭ tute anglo-latina) estas proksimume sama.

Esperanto kaj Ido estis ambaŭ taŭ gaj (lingve) kaj ŝi ne povis elekti inter ambaŭ. Aliaj organizoj, kiel la Komerca Ĉambro en Parizo kaj la Parlamento de Finnlando, trovis Idon nenecesa komplikaj o kaj nur retenis Esperanton. La Universala Kongreso de Internaciaj Asocioj, kunveninta en Bruselo en 1920, rekomendis, ke ĉiuj subtenantoj de internacia lingvo unuiĝos pri Esperanto (1).

Ŝi ajnas certe, ke povas ekzisti pli ol unu taŭ ga formo, kaj ke estus aŭ dace aserti, ke tia kaj tia estas sendube supera al ĉiuj aliaj ĉurilate.

Ĉi tio ofte estas demando de socia aŭ geografia vidpunkto, prefere ol de scienca aprezo, kaj kio ŝi ajnas difekto al unu ofte estas avantaĝo en la okuloj de alia.

La Ĝenerala Sekretariejo estis komisiita studi la demandon antaŭ ĉi el la praktika vidpunkto, surbaze de la faktoj kaj, precipe, de la instruado de Esperanto en lernejoj. Ŝi ajnas al li, ke la avantaĝo estas, fakte, ĉe la flanko de la lingvo, kiu jam havas grandan nombron da adeptoj kaj kiu eltenis la provon de uzo. Esperanto estas certe la artefarita lingvo, kiun oni plej abunde parolis en grandaj universalaj kongresoj, en ĉi aspectaj renkontiĝoj, en vojaĝoj, en internaciaj oficejoj kaj eĉen la teatro. Tio donas al ĉi vivlingvan karakteron, kiun mankas al pure skribitaj sistemoj. La esprimo de sento fariĝis ebla tie. En tridek kvin jaroj, la lingvo finis krei por si komencon de stilo. Estas kelkaj verkistoj kaj oratoroj, kiuj uzas ĉin forte kaj eĉelegante. Ĝi sono iom memorigas tiun de la lingvoj de la Sudo, danke al la akcenta antaŭ lasta silabo kaj la vokalaj finaĵoj.

El la vidpunkto de la materialo, Esperanto posedas bibliotekon de ĉirkaŭ kvar mil presitaj verkoj, tradukitaj aŭ originalaj; revuoj kaj eldonaĵoj ĉi specaj, lernolibroj kaj vortaroj en preskaŭ ĉi lingvo, kaj personaro por instruado en sufiĉe granda nombro da landoj. Mankas al ĉi ankoraŭ la teknikaj vortprovizoj de pluraj gravaj sciencoj. Jam ekzistas Esperantistaj leksikonoj por kemio, farmacio, mekaniko, mararmeo, botaniko, sed tiuj por elektro, fiziko, geologio mankas. La Esperanto-Akademio devus senprokraste procedi kun la preparado de tiuj vortprovizoj. La manko de financaj rimedoj ŝi ajnas esti la ĉefa kaŭzo de ĉi tiu malfruo.

Por la komuna lingvo, Esperanto estis ĉi nun tre ekonomia kun novaj vortoj, pro timo komplikiĝi, sed la aŭtoroj iom post iom pliriĝas la vortprovizon kaj la Akademio registras la radikojn, kiuj plej sukcesas. La tuta laboro entreprenita, eĉekster Esperanto kaj ankaŭ de ĉi kritikantoj, povus eble esti uzata por la pluevoluigo de la lingvo. Studoj kiel tiuj de MM. Peano (internacia vortprovizo), de Saussure (Esperantide) kaj L. de Beaufront (Ido) povas fari utilajn kontribuojn al la Esperanto-Akademio el la vidpunkto de ĉi estonta vortaro.

1 Francaj kaj itala asocioj por la progreso de la scienco eliris favore al Esperanto.

II

ESPERANTO EN PUBLIKA EDUKADO

La unuaj manlibroj de D-ro Zamenhof (kies pseŭdonimo estis D-ro Esperanto) aperis en Varsovio en 1887. Naskita en 1859 kaj mortinta en 1917, li laboris dum sia tuta vivo por realigi infanan revon: kunigi homojn donante al ili manieron kompreni unu la alian. Por li lingvo ne estis celo, sed ilo de homa harmonio.

Ĉeestante la XIII-a Universalan Kongreson de Esperanto en Prago, en kiu ĉeestis 2 500 partoprenantoj el ĉiuj landoj de la mondo, la Ĝenerala Subsekretario de la Ligo de Nacioj estis trafita de la alta spirito kaj la spiro de humanitara entuziasmo, kiuj animis la asembleon. Li trovis en sia raporto, ke la evoluo de la lingvo kaj ĝia viva karaktero multe ŝuldas al la potenca spirita impulso donita de Zamenhof al la Esperanto-movado kaj literaturo. Ĝuste en la landoj de Orienta kaj Norda Eŭropo la lingvo trovis siajn unuajn milojn da adeptoj, kiuj kolektiĝis ĉirkaŭ la revuo Lingvo Internacia, fondita en Upsalo en Svedio.

Ekde la Universala Ekspozicio en Parizo en 1900, la movado rapide disvolviĝis en Francio, kie akademijaj rondoj donis al li varman bonvenon. De tiam estis Francio kiu konigis Esperanton eksterlande kaj interesis tie oficialajn instituciojn.

La ĉefaj gvidantoj de Esperanto antaŭ la milito estis preskaŭ ĉiuj francaj akademianoj. Rektoro de la Universitato prezidis ĝian Akademion, membro de la Instituto ĝia Komitato de Kongresoj.

En 1905 la Registaro de la Franca Respubliko ornamis D-ron Zamenhof per la Honora Legio kaj la unua universala kongreso de Esperanto kunvenis en Francio. La 1-an de aŭgusto 1914, la deka Kongreso devis malfermiĝi en Parizo kun 4,000 registritaj partoprenantoj. La milito interrompis ĉi tiun evoluon.

Tamen la monda katastrofo, kiu kunvenigis tutajn popolojn, evidentigis en eĉ pli tragika maniero la bezonon de internacia lingvo por la servo de la Ruĝa Kruco, helpo por vunditoj, kaptitejoj, rilatoj inter aliancitaj armeoj. La Franca Ŝtata Sekretario de la Milita Sanservo organizis, per oficiala cirkulero de la 20-a de majo 1916, la dissendon de manlibroj de Esperanto-Ruĝa Kruco al la personaro de sanunuoj. En la vastaj malliberultendaroj en Siberio, miloj da viroj de ĉiuj nacioj lernis Esperanton por interfratiĝi inter si kaj kun siaj japanaj kontrolintoj. Tiuj faktoj igis la Dekan Internacian Konferencon de la Ruĝa Kruco, kunvenigitan post la milito, rekomendi la universalan studon de Esperanto "kiel unu el la plej potencaj rimedoj de kompreno kaj internacia kunlaboro por realigi la homan idealon de Ruĝa Kruco. »

Antaŭ la milito Esperanto estis ĉefe instruita al plenkreskuloj de privataj entreprenoj, aŭ en vesperaj klasoj. Estis 1,574 registritaj kompanioj en 24 landoj tra la mondo. Tamen, la laŭvola instruado de la internacia lingvo estis inaŭgurita en la bazlernejoj de Lille kaj en la Lycée de St-Omer, en Francio. En 1916, la lernejoj aŭtoritatoj de Eccles (Manchester) en Anglio, kun la konsento de la Ministerio de Publika Instruado, organizis la unuan eksperimenton pri la deviga instruado de Esperanto en unu el siaj lernejoj.

Oni komprenis, ke la lingvo internacia vere faros sian maksimuman dezirinda servon nur kiam ĝi estos instruata kiel dua lingvo al ĉiuj lernejoj de la mondo. La ekzemplo estis baldaŭ sekvita fare de aliaj anglaj municipoj kaj de la Ministerioj de aliaj ŝtatoj.

Hodiaŭ Esperanto estas instruata en kelkaj el la bazlernejoj aŭ mezlernejoj de ĉirkaŭ 320 urboj en 17 landoj kaj en vesperaj klasoj en ĉirkaŭ 1 200 urboj en 39 landoj sur kvin kontinentoj. Ni mencias ĉi tie nur la landojn, kie oficiala decido estis prenita de la ŝtato aŭ gravaj lokaj aŭtoritatoj.

En Albanio, dekreto de la Konsilio de Ministroj (n-ro 475, 3-a de junio 1922) enkondukas Esperanton. kiel deviga branĉo en sekundara kaj supera edukado.

En Bulgario, la Parlamento enkondukis ĝin en la instruplanoj per leĝdona zorgaĵo (artikolo 143 el la lerneja leĝo voĉdonis en 1921). Instruado komenciĝis, kiel nedevisa branĉo, en 1921-22, en 25 realaj lernejoj. Oficialaj raportoj indikas 30 klasojn, 25 instruistojn kaj 784 lernantojn de ambaŭ seksoj. Esperanto estas instruata en pedagogiaj kursoj por la preparado de mezgradaj instruistoj, en la Milita Lernejo en Sofio, en la Blindulejo en Sofio, kaj en publikaj vesperaj kursoj en 19 urboj. Bulgara Esperanto-Societo havas filiojn en 25 urboj kaj Junulara Ligo en ses lokoj. La movado estas patronata de la Ĉambro de Komerco kaj Industrio, la Ruĝa Kruco, la Societo de Viroj de Leteroj, turismaj asocioj, la Pedagogia Societo kaj de certa nombro da profesoroj de la Universitato de Sofio. En la bulgara aperis dek tri lernolibroj kaj kvar Esperanto-vortaroj, el kiuj 45.000 ekzempleroj estis venditaj. La Registaro subvencias la Kvaran Landan Esperanto-Kongreson patronitan de la Ministerio pri Publika Instruado.

Esperanto estis uzata por organizi multajn renkontiĝojn kaj renkontiĝojn inter bulgara, serba kaj rumana societoj. Estis en Esperanto ke S-ro Parish, de la Komerca Ĉambro de Los-Anĝeleso, faris sian prelegvojaĝon pri Kalifornio en Bulgario.

En Brazilo, kie pluraj Ministerioj antaŭ enigas la disvastigon de Esperanto, ĉi tiu lingvo estas instruata ekde 1910, kiel nedevisa lernofako en bazlernejoj kaj mezlernejoj en Rio-de-Janeiro. La leĝo de la 31-a de oktobro 1918 enkondukas ĝin al la normala lernejo kaj al la lernejoj mezlernejoj de la ŝtato Sergipe kaj la dekreto de la 11-a de januaro 1919, en la bazlernejoj, profesiaj kaj normalaj lernejoj de la Federacia Distrikto. En oktobro 1921, la Esperanto-Ligo de Brazilo estis agnoskita kiel publika utileco de ambaŭ Ĉambroj de la Federacia Parlamento. Ministra dekreto de la 10-a de marto 1915 agnoskas Esperanton por la telegrafservo, kaj ministeria cirkulero de la 4-a de februaro 1922 ordonas al ĉiuj direktoroj de poŝtaj administracioj fari liston de dungitoj sciantaj Esperanton. Ni ricevis, ĉe la Ĝenerala Sekretariejo de la Ligo de Nacioj, peton favore al Esperanto, subskribitan de 225 eminentaj personecoj de Brazilo: unu. iama Prezidento de la Respubliko, ministroj, senatanoj, deputitoj, membroj de la Akademioj de Belaj Lettres, Sciencoj, Medicino, dekanoj de fakultatoj, universitataj profesoroj, direktoroj de politeknikaj lernejoj, prezidantoj de la Société de Géographie, la Societo de Medicino, la Federacio de Komercaj Ĉambroj, konataj verkistoj kaj literaturistoj.

En Belgio, kie la Reĝo patronis la Dekan Esperanto-Kongreson de 1911 kaj kie la Reĝa Princo patronis la Nacian Ligon de Esperanto, ĉi tiu lingvo estis enkondukita en la kvara.

grado de la bazlernejoj de Verviers, per decido de la Urba Konsilio. La municipo St-Gilles, Bruselo, havas ĝin oficiale instruata ekde 1911 per ĉujara kurso malfermita al studentoj en aĝo de 16. La municipo de Antverpeno instruis lin en siaj komplementaj kursoj ekde 1921.

En Ĉinio, ministeria dekreto devenanta de 1911 enkondukis Esperanton en la instruadon de normalaj lernejoj. La Nacia Konferenco de Publika Instruado, en 1921, postulis pli ĝenerala apliko de la dekreto kaj rekomendis ĝian enkondukon en ĉuj mezlernejoj. Esperanto estas instruata ankaŭ en Pekina Universitato kaj en la teknikaj lernejoj de Hanko, Kanton, Pekino, Ŝanhaj kaj Hangĉho. La Ministerio pri Publika Instruado sendis oficialan delegiton al la Ĝeneva Internacia Konferenco pri Esperanto en lernejoj.

En Hispanio, la suvereno, HM Reĝo Alfonso, persone interesiĝas pri la evoluo de Esperanto. En 1909, la Hispana Registaro diplomatie invitis ĉujn ŝtatojn de Eŭropo oficiale reprezentiĝi en la Sesa Universala Kongreso de Esperanto en Barcelono, kaj la Reĝo nomumis D-ro Zamenhof Komandanto de la Ordeno de Isabella la Katolika. Ministeria dekreto de la 27-a de julio 1911 agnoskas Esperanton kiel elekteblan branĉon en supera kaj malalta instruado kaj la sciadon de tiu ĉi lingvo kiel avantaĝon por kandidatoj por administraj postenoj. Ĝi estas instruata en la Normalaj Lernejoj de Madrido, Zaragozo kaj Huesca ekde 1919.

En Madrido, la Direkto pri Publika Ordo instruas Esperanton en la polica akademio, kiel en Brunswick, Dresden, Edinburgo kaj Lisbono, kie urbaj serĝentoj estas tiel pretaj por faciligi la movon de eksterlandanoj surstrate. Estas kursoj en popolaj societoj kaj universitatoj en 31 urboj kaj la lingvo estas instruata laŭ vole: en Valencio, en la Konservatorio, en la Lernejo de Artoj kaj Metioj kaj en la Universitato (Instituto de Idiomas); en Barcelono, en la Universitato, en du mezlernejoj kaj en pluraj konfesiaj lernejoj.

Pluraj recenzoj estas publikigitaj en Esperanto en Hispanujo kaj la reĝo prenis sub sia patroneco la dua Ibera Esperanto-Kongreso, en Zaragozo, en 1921. En la sama jaro, hispanaj esperantistoj invitis konvojojn de malsatantaj aŭ straj infanoj al pluraj urboj, kiuj lernis Esperanton por la vojaĝo kaj kiuj estis disdonitaj inter familioj.

Tridek ses manlibroj kaj naŭ vortaroj de Esperanto estis eldonitaj en la hispana, kvin manlibroj kaj du vortaroj en la kataluna.

En Finnlando, la Parlamento dediĉis du longajn diskutojn al la demando de la lingvo internacia. Li dufoje voĉdonis por monrimedoj por disvolvi popolan Esperanto-edukadon en Finnlando kaj malakceptis proponon subvencii ankaŭ Idon, opiniante, ke oni instigu unuecon kaj ne disdividon en tiu ĉi tereno.

Ministeria dekreto de 1919 rajtigas la laŭ volan instruadon de Esperanto en lernejoj kie administrado petas ĝin. Tiu eduko komenciĝis en kvar bazlernejoj, naŭ mezlernejoj kaj du fakaj lernejoj en Helsingfors, Tampere, Rauma, Mikkelo, Turku, ktp. Estas kurso en la Universitato de Helsingfors por prepari instruistojn. Esperanto estas instruata ankaŭ en la Blindulejo, en pluraj evangeliaj lernejoj, en komplementaj kursoj en ses urboj kaj en laboristaj universitatoj en 15 lokoj. Estas 36 grupoj por la studo de Esperanto, el kiuj 10 estas subvenciataj de la Registaro. Aperis dek lernolibroj kaj kvar vortaroj de Esperanto en la finna (107.000 ekzempleroj).

La Ministerio de Publika Instruado estis reprezentita ĉe la Ĝeneva Konferenco.

En Francio, laŭ cirkulero de la 3-a de junio 1922, la instruado de Esperanto ne estas rajtigita en lernejoj dependantaj de la Ministerio de Publika Instruado. Leĝpropono estis prezentita en 1907 en la Ĉambro fare de 66 deputitoj, sed ĝi ankoraŭ ne estis diskutita. Peto estis prezentita en 1921 de 25 membroj de la Akademio de Sciencoj, petante, ke Esperanto estu instruata en teknikaj lernejoj. La Pariza Komerca Ĉambro nomumis Komisionon en 1920 por studi la problemon kaj unuanime adoptis ĝiajn konkludojn la 9-an de februaro 1921 (Vidu Apendicon, n-ro 2).

Rezulte, Esperanto estas instruata ekde 1921-22 en la Ecole Pratique Supérieure de Commerce et d'Industrie kaj en la komercaj lernejoj de Parizo kaj estos instruata ekde 1922-23 en la Ecole des Hautes Etudes Commerciales. Estas societaj tribunaloj en 55 urboj kaj ok vortaroj kaj tridek ok Esperanto-lernolibroj estas eldonitaj en la franca, el kiuj la kvar plej disvastigitaj atingis respektive 450 000, 89 000, 40 000 kaj 25 000 ekzemplerojn.

La Esperanto-movado estis kuraĝigita de la Touring-Club de France, de la Franca Asocio por la Akcelo de la Scienco, de la Franca Mara Ligo, de multnombraj Komercaj Ĉambroj, de verkistoj kiel Tristan Bernard, François Coppée, Léon Frapié, Victor Margueritte, Georges Ohnet, de ŝtatestistoj kiel MM. Chaumet, Deschamps, Justin Godard, Sembat, Steeg, iamaj ministroj, Herriot, Urbestro de Lyon, Painlevé, Eksprezidento de la Konsilio, de dudek kvin akademiuloj de la Akademio de Sciencoj, kiel ekzemple Profesoro d'Arsonval, Princo Roland Bonaparte, Generalo Bourgeois, la Princo de Monako, Profesoro Charles Richet, D-ro Roux, Generalo Sébert kaj de konataj aviadistoj kaj industriistoj, kiel Farman, Quinton, Archdeacon, Michelin, ktp. La rolo ludita de Francio en la evoluo de Esperanto kaj du kazoj de oficiala instigo, en 1905 kaj 1916, estis menciitaj sur paĝo 6.

En Britio, kie la Dektria Tutlanda Esperanto-Kongreso estis patronita de la Duko de Connaught kaj Ĉefurbestro de Londono, Esperanto estas instruata kiel deviga fako en dek tri bazlernejoj en Barry, Bedworth, Coatbridge, Eccles, Huddersfield, Keighley, Leeds, Leigh, Liverpool, Rosyth, Stroud, Tottenham, Worcester, kvar mezlernejoj en Bishop Auckland, Bournemouth, Burntisland kaj Kilsyth kaj kiel laŭvola branĉo en suplementaj kursoj en ĉirkaŭ 20 urboj. Ekzistas neoficialaj vesperaj klasoj en lernejoj en proksimume 100 urboj. Esperanto estas instruata ankaŭ en la laboristaj altlernejoj de Manĉestro, Edinburgo kaj Glasgovo kaj en la blindaj aziloj de Birmingham kaj Edinburgo. La Londona Komerca Ĉambro administras ekzamenojn kaj donas Esperanto-diplomojn.

Laŭ la tre plena raporto, kiun la Brita Ministro pri Publika Instruado liveris al la Sekretariejo de la Ligo de Nacioj, la rajtigo enkonduki Esperanton en la instruadplanojn, kiel eksperimenton, estis petita de kelkaj urbaj lernejoj aŭ toritatoj kaj estis donita.

La Komisiono pri Modernaj Lingvoj, nomumita de la Ĉefministro en 1918, insistis pri la utileco de artefarita internacia lingvo, kies stabileco povus esti atingita per internacia interkonsento. La instruado de Esperanto ĉe Bishop Auckland Secondary School, kiu estas lernejo subtenata de la Ministerio pri Publika Instruado, estis rajtigita de la Ministerio, eksperimente, kiel preparo por la studo de fremdaj lingvoj.

Dudek sep lernolibroj kaj ok vortaroj de Esperanto estis eldonitaj en la angla, el kiuj ni havas vendis 661,000 ekzemplerojn.

En Britio aperis 124 verkoj en Esperanto, inkluzive de ses originalaj romanoj, la Nova Testamento, la Biblio, psalmaro kaj ĉirkaŭ kvardek tradukoj de anglaj verkoj. Oni taksas, ke 50 000 plenkreskuloj lernis Esperanton.

Peticio al la Ligo de Nacioj estis subskribita fare de 1250 eminentaj personoj, Membroj de parlamento, Kunuloj de Anglio, Juĝistoj, Ĉefurbestroj, Lord Provosts, Urbestroj kaj Universitataj Profesoroj ktp. Esperanto estis publike subtenata en Anglio de viroj kiel Lord Bryce, Sir William Ramsay, Lord Robert Cecil, Sir Robert Baden-Powell, Sir William Maxwell, Lord Shaw of Dunfermline, Arthur Henderson, HG Wells, Israel Zangwill, ktp.

En Italio, Esperanto estas laŭ vole instruata en ses ŝipaj lernejoj, laŭ cirkulero de la Ministro de la Mararmeo, datita la 21-an de novembro 1921.

Aliflanke, la municipoj de Milano, Bologna kaj Cremona enkondukis ĝin kiel laŭ vola branĉo en iliaj bazlernejoj, kaj tiu de Cologna-Veneta en ĝia teknika lernejo.

En Milano, edukado komenciĝis en 1920 kaj la Urba Konsilio decidis konservi ĝin permanente, kun du trionoj de gepatroj havantaj siajn infanojn sekvas ĝin. En 1921-22 ekzistis kvindek kvar klasoj kun 2,000 lernantoj en la 5-a kaj 6-a klasoj (10 ĝis 12 jarojn aĝaj).

En Bologna, en 1921-22, inteligenteco komenciĝis en kvar klasoj kun 200 lernantoj kaj en Kremono, la saman jaron, en dek klasoj kun 225 lernantoj de la sama aĝo kiel en Milano.

En vesperaj klasoj kaj popularaj universitatoj en Italio estis 350 Esperanto-klasoj dum la vintro de 1921-22. Eldoniĝis dek ok lernolibroj kaj kvin vortaroj de Esperanto en la itala; 13.697 homoj lernis Esperanton en publikaj kursoj. Oni taksas, ke estas nur 300 edukitaj instruistoj kaj instruistoj, dum almenaŭ mil necesas por plenumi la nunajn bezonojn. La Ministerioj de la Mararmeo kaj de Publika Instruado estis reprezentitaj ĉe la Ĝeneva Konferenco. La demando estis starigita en la Parlamento la 3-an de junio 1922, kaj la deputito De Giovani alvokis la registaron preni la iniciaton de internacia konferenco aŭ interkonsento por enkonduki la devigan instruadon de Esperanto en lernejoj ĉe.

En Japanio la Parlamento ekzamenis du peticiojn subskribitajn de eminentaj akademianoj kaj diplomatoj, kiuj postulis enkonduko de Esperanto en lerneajn instruplanojn. Li bonvenigis la duan kaj rekomendis al la Ministerio pri Publika Instruado preni la necesajn rimedojn en tiu ĉi direkto.

Ĝis nun Esperanto estis instruata en la Kolegio de Seikei, apud Tokio, en la Supera Normala Lernejo de Hiroŝimo, en la Supera Lernejo de Jokosuka kaj en la kursoj de societoj de ĉirkaŭ kvardek urboj. Estas grupoj de studentoj en ses ŝtataj gimnazioj, du publikaj mezlernejoj, du komercaj gimnazioj, unu komerca bazlernejo, du faklernejoj, kvar registaraj universitatoj, dek unu privataj universitatoj kaj tri privataj mezlernejoj. Inter la konataj esperantistoj ni citas MM. Kroita, profesoro pri literaturo ĉe la Imperia Universitato de Tokio, kaj Nakamura, direktoro de la Centra Meteologia Observatorio. Baron Goto, Urbestro de Tokio kaj iama ministro pri eksteraj aferoj,

sponsori la movadon.

Estas en Esperanto, ke la Ministro de Finnlando en Japanio, S-ro Ramstedt, prelegas pri sia lando en la ĉefaj urboj de la Imperio. Pluraj revuoj en Esperanto estas eldonitaj en Japanio kaj aperis kvin manlibroj kaj du vortaroj en la japana.

En Nederlando, la nova lerneja leĝo rajtigas la laŭ volan instruadon de pliaj fakoj. Laŭ tiu ĉi artikolo Esperanto estas instruata en sepa bazlernejo en Haarlemo, en sesa en De Ryp kaj en sepa en Ootmarsum. Ĝi estas instruata ankaŭ ĉe la Blindulo en Grave kaj en 32 privatlernejoj en la sudaj provincoj, foje sur deviga bazo. La plimulto de tiuj lernejoj estas katolikaj lernejoj.

Aliflanke, la municipo Hago havas Esperanton instruadon en siaj vesperaj klasoj, same kiel la Popolajn Universitatojn de Amsterdamo kaj Roterdamo. Estas kursoj de societoj aŭ komercaj institutoj en 95 urboj kaj Nederlanda Esperanto-Societo diplomiĝis 118 instruistoj. La delegito de la Edukministerio de Nederlando ĉe la Konferenco pri Esperanto en lernejoj donis la ciferon de 250 edukitaj instruistoj.

La Departemento de Afiŝoj kaj Telegrafoj havas signon indikantan la vendotablojn kie estas Esperanto-parolanta tabakvendisto kaj la Haga Tramkompanio donas kompenson al tiuj el siaj dungitoj, kiuj lernas tiun ĉi lingvon.

Estas dudek naŭ lernolibroj kaj kvin Esperantaj vortaroj en la nederlanda eldonita de malsamaj eldonejoj.

En Portugalio, la tre interesa raporto sendita al ni de la registaro de tiu respubliko indikas, ke la Ministerio pri Publika Instruado, laŭ propono de la Ĝenerala Direktoro de Supera Edukado, starigis oficialan ekzamenkomisionon en Esperanto. Jam ekde 1917, la Militministerioj kaj de la Mararmeo rajtigas kandidatojn, kiuj akiris la Esperanto-diplomon, porti specialan insignon sur sia uniformo.

Ministra dekreto enkondukis la instruadon de Esperanto en la Lernejo Perreira-Borges kaj en la Lisbona Polica Lernejo.

Esperanto estis agnoskita kiel la oficiala lingvo de la Lisbona Foiro, apud la nacia lingvo, kaj ĝi estas instruata en la Komerca Ateneo, en la Libera Universitato, en la Asocio de Primaraj Instruistoj, en la Geografia Societo kaj en preskaŭ ĉiuj laboristaj rondoj en Lisbono.

Registara raporto trovas, ke studentoj lernas la lingvon tre rapide kaj ĝenerale kapablas legi, skribi kaj paroli ĝin sufiĉe bone por komprenigi sin post dudek kvar lecionoj. Aperis dek unu lernolibroj kaj kvar vortaroj de Esperanto en la portugala.

En Svislando, ne ekzistas centra lerneja aŭtoritato. Ĉiu kantono estas suverena en ĉi tiu areo. La Departemento pri Publika Instruado de la Respubliko kaj Kantono Ĝenevo enkondukis, en 1921-22, la devigan instruadon de Esperanto, provbaze, en la lasta etapo de bazlernejoj. Ekzistas 13 klasoj kun 400 lernantoj de ambaŭ seksoj (13 ĝis 14 jarojn aĝaj).

Esperanto estas instruata en socia lernejo por virinoj (en Ĝenevo), en seminario (en Zugo), en kolegio (en Ŝvico), en privata instituto (en Zuriko) kaj en

vesperaj klasoj de komercaj kaj aliaj kompanioj en 19 urboj.

En Ĉeĥoslovakio, ministeria dekreto de la 29-a de marto 1921 rajtigas la laŭ volan instruadon de Esperanto en lernejoj, kie estas kvalifikitaj instruistoj. La direktoj estis ordonitaj fari proponojn prezentante la planitan programon kaj la kvalifikojn de la disponeblaj instruistoj. En 1919, 1920 kaj 1921, tiu ĉi edukado estis jam donita en 15 bazlernejoj al 450 lernantoj, en tri mezlernejoj al 325 lernantoj kaj en unu faklernejo al 40 lernantoj. La Ministerio aprobis du oficialajn lernolibrojn en la ĉeĥa kaj germana lingvo kaj nomumis tri ekzamenantojn (du ĉeĥlingvan, unu germanlingvan). En la ĉeĥa lingvo aperis dek kvin aliaj lernolibroj kaj ses Esperantaj vortaroj. La programo por komercaj lernejoj, kiu aperis en la Ministeria Bulteno de la 15-a de majo 1921, inkluzivas du horojn da Esperanto semajne. Kiel eksperimento, la Ministerio ankaŭ rajtigis, en komercaj lernejoj, la laŭ volan instruadon de Ido la 15-an de septembro 1921, "se estis kapabla instruisto kaj se la lernantoj preferus lerni ĉi tiun lingvon". sed ne estis aliĝoj kaj, do, neniuj lecionoj, krom en Horice, en lernejo.

Esperanto estas nuntempe instruata en la komercaj lernejoj de Brunn, Beroun, Horice, Liberec, Pilsen kaj Zatec. La nombro da studentoj en ĉiu klaso varias de 21 ĝis 54.

En Ĉeĥoslovakio, Esperanto estas vaste parolata. Estas esperantistaj grupoj en ĉiuj urboj kaj eĉ en vilaĝoj. La Universala Kongreso de Prago estis patronita de la Registaro, konsiderata Esperanto kiel grava faktoro de civilizacio kaj mondpacigo. La Ministerio de Publika Instruado estis prezentita al la Ĝeneva Konferenco. La Ministerio de Poŝtoj faris censon de la dungitoj, kiuj konas Esperanton kaj la administrado de la fervojoj donas al ili materiajn avantaĝojn. En Ĉeĥoslovakio aperas ok periodaĵoj en Esperanto.

Krom la Membro-Ŝtatoj de la Ligo de Nacioj, je la dato de ĉi tiu raporto, ekzistas aliaj, kie Esperanto estas oficiale instruata.

En Germanio, la Ministerioj de Publika Instruado de la ŝtatoj Brunswick, Hesio kaj de Saksio prenis decidojn favorajn al Esperanto. Ĝian devigan instruadon enkondukis, en 1920 kaj 1921, la urbaj aŭtoritatoj en la bazlernejoj de kvin urboj, kaj ĝian instruadon kiel laŭvola branĉo en la bazlernejoj de 39 urboj, en la mezlernejoj de naŭ urboj, en la teknikaj lernejoj kaj komercaj kursoj en 13 urboj, kaj en komplementaj kursoj en 44 urboj. En 1922 ĝi estis enkondukita en publikajn lernejojn en 52 novaj lokoj, en ĉiuj 162 urboj, inkluzive de Breslau, Chemnitz, Dresdeno, Leipzig, Nurenbergo, ktp. Li estas registrita en la blindaj aziloj de tri urboj.

La Germana Ministerio pri Internaj aferoj donis oficialan karakteron al la Nacia Instituto de Esperanto en Leipzig, por prepari la instruistaron. Ŝtataj ekzamenantoj estis nomumitaj por 18 urboj kaj la nombro de instruistoj instruantaj Esperanton en Germanio estas 630.

Laŭ la oficiala raporto, kiun komunikis al ni la reprezentanto de la Ministerio de Interno ĉe la Ĝeneva Konferenco, ekzistas Esperanto-kursoj por plenkreskuloj en 211 urboj kaj 279 grupoj de esperantistoj, el kiuj 90 estas grupaj laboristoj.

Dum la vintro de 1921-1922, ekzistis 1,592 kursoj en Germanio kiuj estis partoprenitaj per 40,256. plenkreskuloj inkluzive de 20,456 laboristoj.

Oni kalkulas, ke 120 000 homoj lernis la lingvon antaŭ 1922. 49 lernolibroj kaj 18 Esperanto-vortaroj estis eldonitaj en la germana. Iom pli ol 600,000 ekzempleroj de la manlibroj estis venditaj.

En Hungario, ministeria dekreto de la 30-a de oktobro 1920 rajtigas la laŭ volan instruadon de Esperanto en mezlernejoj. Estas du kursoj en la Universitato de Budapeŝto por instruistoj.

Aliflanke, la municipo de Budapeŝto rajtigas ses publikajn lecionojn en lernejoj en la ĉefurbo. Estas 16 Esperanto-grupoj en Budapeŝto kaj ĝiaj antaŭurboj kaj 25 en la provincoj. Oni kalkulas, ke 50 000 homoj lernis la lingvon. En la hungara aperis dudek du lernolibroj kaj ses Esperantaj vortaroj. En Hungario, 43 verkoj estis publikigitaj en tiu ĉi lingvo, inkluzive de 21 tradukoj de ĉefverkoj de hungara literaturo kaj antologio de kroataj aŭ toroj. La poeto Kalocsay publikigis originalajn verkojn en Esperanto. Esperanto estas instruata al polikanoj, poŝtistoj kaj blindaj azilpetantoj en Budapeŝto. La ŝtato presis, senpage, por ĉi-lasta, lernolibrojn de ĉi tiu lingvo en reliefo brajla. Ekde 1918 la Ministerio de Eksteraj Aferoj eldonis kelkajn broŝurojn en Esperanto, inkluzive de libro pri "Ekonomia Unueco de Hungario", por diskonigi la situacion de la lando eksterlande. Alvoko aperinta en la eksterlanda Esperanto-gazetaro alportis 100.000 kronojn por la malsatantaj infanoj de Budapeŝto. En debato inter la Akademioj de Sciencoj de Hungario kaj Ĉeĥoslovakio, Esperanto estis uzata kiel lingvo de oficiala korespondado. La demando starigis en la parlamento la prelaton Giesswein, gvidanto de la socialkristana partio, pri lerneja reformo.

En Rusio, la Popola Komisariato de Publika Instruado nomumis komisionon en januaro 1919 por studi la demandojn pri instruado de internacia lingvo en lernejoj. La komisiono, ekzameninte Esperanton kaj Idon, eliris favore al Esperanto kaj ĝia enkonduko en lernejajn instruplanojn. Ekde tiam, ŝajnas, ke politikaj cirkonstancoj prokrastis la efektivigon de la prenita decido. Estas kelkaj Esperanto-kursoj en Moskvo, en Petrogrado kaj en pluraj urboj, sed estas malfacile scii ĝuste pri ili.

Antaŭ la milito, la nombro de esperantistoj estis konsiderinda en Rusio. Ĝi estis taksita je 80 000. En Saratov oni naciigis la privatan bibliotekon de esperantisto, kiu enhavas 4 000 volumojn; tri ŝtataj oficistoj respondecas pri ĝia prizorgado.

En la rusa aperis tridek du lernolibroj kaj dek Esperantaj vortaroj. Tradukoj de ĉefverkoj de Ĉeĥov, Garŝin, Gogol, Gorkij, Krilov, Lermontov, Puŝkin, Tolstoj, Turĝenev kaj originaloj de poetoj Devyatnin, Georgo Deŝkin kaj Romano Frenkel estis publikigitaj en tiu ĉi lingvo. En Siberia Respubliko aperas en Tchita arta revuo en Esperanto.

En Siberio, laŭ propono de 28 deputitoj en parlamento, membro de la Registaro, pluraj verkistoj kaj kleruloj, kaj la Prezidanto de la Unio de Transbajkaliaj Instruistoj, la Registaro de la Respubliko de Malproksima Oriento decidis enkonduki la laŭ volan instruadon de Esperanto en lernejoj kaj adresis cirkuleron pri tiu ĉi temo de la 17-a de februaro 1922, al ĉiuj lokaj Komisararoj de Publika Instruado kaj al la 'administracio.

centra lernejo de la Ministerio pri Transporto.

Rimarkindas ankaŭ, ke en 1910, la Registaro de Samos enkondukis la instruadon de Esperanto en ĉiuj bazlernejoj de la insulo per dekreto de la 20-a de novembro 1910 kaj ke la Senato de la Ŝtato de Marilando, en la Ŝtatoj-Ŝtatoj, havis enkondukis ĉi tiun branĉon en la lernejan instruplanon. La saman jaron, en la Sesia Universala Esperanto-Kongreso en Vaŝingtono, prezidita de S-ro John Barrett, Direktoro de la Internacia Buroo de la Amerikaj Respublikoj, la Registaroj de Brazilo, Ekvadoro, Usono, Gvatemalo, Ĉinio, Hispanio, Honduro, Costa Riko, Meksiko, Persujo, Rusio kaj Urugvajo sendis oficialajn delegitojn.

Ekde 1918, la Novjorka Komerca Ĉambro havas Esperanton instruata en sia kompreneble.

III

INSTRUAJ RESULTOJ

La Ĝenerala Sekretariejo ricevis de diversaj Ministerioj de Publika Instruado tre interesajn raportojn pri la rezultoj akiritaj per instruado de Esperanto en lernejoj. Gravan memorandon liveris al ĝi la Brita Ministerio, kiu respondis al la demandaro sendante du raportojn preparitajn speciale kaj sendepende unu de la alia de du malfaj inspektistoj de la Registaro de Ŝtato Moŝto.

Pro la malfacileco reprodukti precize la ĝeneralan signifon de la brita memorando kaj raportoj per ekstraktoj, tiuj dokumentoj estis plene presitaj kiel apendico al ĉi tiu raporto; zorga legado de tiuj dokumentoj estos instrua (Vidu Aneksaĵon, n-ro 3).

La raportoj, kiujn ni ricevis de aliaj Ministerioj de Publika Instruado, konfirmas kaj akcentas la plej multajn el la observoj faritaj en la supre menciitaj dokumentoj (1). Multaj insistas pri la granda morala influo, kiun faras al infanoj per korespondado kun alilandaj lernejoj kaj per la uzado de Esperanto, kiu disvolvas en ili intereson pri fremdaj popoloj, guston por geografio kaj historio kaj ofte eĉspirita de internacia servo kaj homa solidareco, pri kiu ni ankaŭ ricevis kortuŝajn ekzemplojn. Multaj instruistoj uzas la lecionon de Esperanto por igi infanojn amiki la Ligon de Nacioj kaj ĝian grandan idealon de universala paco kaj kunlaboro.

En la Internacia Konferenco de Fakuloj, kiu kunvenis en la Sekretariejo, la reprezentantoj de skotaj kaj italaj lernejoj aŭtoritatoj atentigis, ke la granda plimulto de malriĉaj infanoj ne povas esperi studi fremdajn lingvojn kaj ke ĝi estas por ili.

1 La respondo de la Latva Registaro al la Sekretariejo enhavas jenajn observojn: " Per la studo de Esperanto, la lernanto lernas la konstruadon de hindeŭropaj lingvoj. Estante logika lingvo, Esperanto servas, eĉ pli bone ol la latina lingvo, al la evoluo de la logika pensado. Por ke lernantoj havu sufiĉan konon de Esperanto kaj povu uzi ĝin praktike, ili bezonas almenaŭ du lecionojn semajne dum semestro. Oni rimarkis, ke la studado de Esperanto faciligas la akiron de la germana, franca kaj angla. "

kaŭ zo de ĝojo kaj fiero povi skribi kaj paroli almenaŭ Esperanton, kiu malfermis al ili novajn horizontojn sur la mondo. En la bazlernejoj de Milano, infanoj estas igitaj legi antologiojn de fabloj kaj legendoj apartenantaj al malsamaj popoloj. En Ĉeĥoslovakio, lernejoj interŝanĝas desegnaĵojn, poŝtmarkojn, priskribojn, geografiajn mapojn kun siaj malproksimaj kamaradoj. Ili reciproke klarigas la literumon de siaj gepatraj lingvoj (Vidu Aneksaĵon n-ro 4: Memorando de la Internacia Konferenco).

La orientaj delegitoj atentigis, ke Esperanto konsistigas por la lernantoj de siaj lando simpligita speco de eŭropaj lingvoj, kiuj tiam servis kiel ŝlosilo por kompreni la aliajn. Post du jaroj juna ĉino lernas Esperanton, dum li bezonas ses por lerni la anglan, kaj eĉ pli por studi la francan. Studentoj senditaj al la Franca-Ĉina Instituto en Lyon, kun Esperanto kiel nura fono, povis lerni la francan tre rapide.

Ĝenerale oni trovis avantaĝe havi Esperanton instruata en la postaj jaroj de bazlernejo kiel la unua fremda lingvo. Tiel, lernantoj, kiuj ne povas daŭrigi siajn studojn, havas almenaŭ duan lingvon, kiu povas fari al ili praktikajn servojn. Pri tiuj, kiuj havas la rimedojn por iri al mezlernejoj, tiu ĉi studo ebligas mezuri ilian kapablon pri lingvoj: tiuj, kiuj havas tian povon antaŭeniri kun pli preta menso, tiuj, kiuj ne havas tian povon dediĉas sin al aliaj studoj pli konformaj al la naturo de siaj kapabloj. Ni estos ŝparinta tempon en ambaŭ kazoj. Tiaj estas la konkludoj atingitaj de la Internacia Teknika Konferenco de Lernejoj Aŭtoritatoj.

Pri plenkreskuloj, la ministeriaj raportoj, kiujn ni ricevis, konstatas, ke en slavaj, ĝermanaj kaj latinaj landoj la publikaj Esperanto-kursoj ĝenerale konsistas el 20 aŭ 30 lecionoj, en la landoj de la Malproksima Oriento 50 aŭ 60. En Germanio kaj Hispanio, kie ekzistas multaj sindikataj kursoj, ni trovas, ke manlaboristoj, sciantaj nur sian gepatran lingvon, sukcesas paroli Esperanton je la fino de vintra laboro, kun du vesperoj da studado semajne. Ĉio dependas, kompreneble, de la grado de fervoro kaj inteligenteco de la studento. Multaj esperantistoj faras la eraron troigi la fluecon de sia lingvo. Sufiĉas, por esti en la vero, rimarki, ke ĝi estas ok aŭ dekoble pli facila ol alia fremda lingvo kaj ke oni sukcesas paroli ĝin perfekte sen bezoni sin elmigri. Ĉi tio jam estas tre estiminda rezulto.

IV

LA PRAKTIKA UZO DE ESPERANTO

Laŭ la nekompletaj statistikoj, kiujn ni povus establi, ĝi estis vendita en la mondo tutaj ĉirkaŭ kvar milionoj da Esperanto-lernolibroj, kaj devas esti ĉirkaŭ sepcent mil plenkreskuloj kiuj faris kursojn. Nombrite la infanojn, kiuj lernas Esperanton en la lernejo, tiu ĉi nombro certe pligrandiĝis je ĉirkaŭ cent mil en 1922, kaj estas supozeble, ke ĉi tiu kresko pli kaj pli pligrandiĝos ĉiujare.

Aliflanke, la milito kaj ĝenerala morteco devis malpliigi la Esperantajn kontingentojn antaŭ 1914 proksimume duonon. Estas do sufiĉe malfacile starigi ciferon, eĉ

proksimuma, de la esperantista publiko. Verŝajnas, ke el cent homoj, kiuj lernis la lingvon, ne estas eĉ duonduobla, kiuj aliĝas al propagandaj societoj.

Simile, la totala nombro de ŝtatanoj kiuj estas parto de anglaj aŭ francaj rondoj eksterlande ne estas tre alta. En multaj urboj ĝi estas eĉ multe pli malalta ol tiu de la esperantistoj de la loka Societo, kiu ofte havas 150 ĝis 200 aktivajn membrojn. Nur la fervoruloj aliĝas, kaj la landaj esperantistaj asocioj inkluzivas nur propagandistojn.

La praktikan uzadon de Esperanto faciligas la rimarkinda funkciado de Universala Esperanto-Asocio, kiu etendas siajn servojn kiel sprita araneaĵo suspendita al la kvin partoj de la mondo. Tiu ĉi organizo havas delegitojn en mil urboj en 39 landoj. Ĉiujare ĝi publikigas adresaron kun la alfabeto listo de urboj kaj la adresoj de reprezentantoj. Tiuj lastaj, kiuj pli-malpli ludas la rolon de Esperantistaj konsuloj, respondas al petoj de informoj, servas kiel perantoj por formalaj aferoj, serĉas vojaĝantojn ĉe la stacidomo aŭ gvidas ilin al siaj lokoj.

Delegito el urbeto, ekzemple, ricevis 72 korespondadojn en Esperanto en unu monato el 26 landoj. Li faris 22 komercajn servojn. Li respondis al 3 petoj pri turismaj informoj, 2 pri hoteloj, 4 pri vivkosto, 5 pri lernejoj aŭ internulejoj, 2 pri malaperintaj malliberuloj, 3 pri leĝoj aŭ voĉoj, je 7 pri laboraj kaj salajraj aferoj. Li kolektis 18 homojn ĉe la stacio kaj 12 gvidis ĉirkaŭ la urbo. Membro de UEA povas, sia adresaro en la mano, informiĝi pri ĉiuj landoj, establi rilatojn ĉe per korespondado aŭ vojaĝante, en iu ajn urbo; se li parolas kun la UEA-delegito, ĉi tiu povas kontakti lin kun diversdevenaj esperantistoj sen neceso, ke la tuta urbo parolu ĉi tiun lingvon. Oni rakontis al ni plurajn kazojn de parolantoj, kiuj faris rondveturojn en Esperanto kaj kiuj kunigis en multaj lokoj publikon de 100 ĝis 2000 homoj.

Estas evidente, ke se Esperanto estus instruata en ĉiuj lernejoj, ĝi estus komprenata ie de tutaj loĝantaroj, dum hodiaŭ la publiko, kiu ĝin uzas, estas ankoraŭ tre limigita; sed oni devas rekoni, ke eĉ en la nuna stato, ĝi povas fari utilajn tujajn servojn, dank' al sia praktika organizo kaj al tio, ke ĝi estas disvastigita en preskaŭ ĉiuj landoj de la mondo. Estas, en preskaŭ ĉiu urbo en la mondo, homoj kiuj scias ĉi tion. Butikisto en urbeto en Svedio, kiu ricevas leteron el Brazilo aŭ Japanio en Esperanto, estas pli certa pri tio, ke ĝi povos surloke traduki ĝin ol se ĝi estus skribita en la portugala aŭ la japana.

Cirkulero, broŝuro presita en Esperanto povas esti disdonita tra la tuta mondo kun minimuma elspezo, eĉantaŭ ol oni klopodis traduki ĝin en dudek aŭ tridek lingvojn kaj troviĝis agentoj por disdoni ĝin. Preskaŭ ĉiuj internaciaj foiroj uzantaj Esperanton por sia reklamado eksterlande trovas profite presi siajn prospektojn en tiu ĉi lingvo. Tiel estas la foiroj en Parizo, Lyon, Leipzig, Frankfurt, Bazelo, Padovo, Lisbono, Bratislavo, Bordeaux, Breslau, Barcelono, Malmoe, Prago, Vieno, Reichenberg kaj Helsingfors, kiuj ankaŭ uzas Esperanton por sia korespondado. Sep el ili eĉestablis specialan sekcion.

La Internacia Laboroficejo faris etan eksperimenton en 1921. Li publikigis en Esperanto tri dokumentojn pri sia laboro kaj lia organizo kaj disdonis ilin de la

prizorgado de EBU-delegitoj Rezulte aperis 219 gazetaraj artikoloj pri ILO en ĉiutagaj gazetoj en 21 diversaj lingvoj, el kiuj ILO kolektis la eltondaĵojn. Ekde tiam ILO respondas en Esperanto al leteroj kiuj alvenas en tiu lingvo. Li estis kuraĝigita en ĉi tiu iniciato per la alpreno de rekomendo prezentita ĉe la Tria Internacia Labora Konferenco de MM. Justin Godart, delegito el Francio, kaj Matsumoto, delegito el Japanio. La Brazilia Registaro publikigis en Esperanto la dokumentojn de la Centjariĝo kaj ties Ekspozicio. Ni havis antaŭ ĉiuj okuloj katalogojn en Esperanto de komercdomoj ĉiuj specaj kaj el ĉiuj landoj. Esperanto jam altiris la atenton de Komercaj Ĉambroj, kiel tiuj de Parizo, Beauvais, Béziers, Calais, Grenoble, Le Creusot, Lyon, Limoges, Mâcon, Moulins, Saumur, Saint-Omer, Le Tréport, Tulle kaj Tarare (en Francio).), Laŭ zano kaj Locarno (en Svislando), Londono, Bath, Barnsley, Plymouth (en Anglio), Dresdeno, Königsberg, Leipzig, Nurenbergo, Potsdamo (en Germanio), Krakovo (en Pollando), Kluĵo (en Rumanio), Brünn, Budĉovice, Hradec Králové, Olomouc kaj Reichenberg (en Ĉeĥoslovakio), Barcelono kaj Huesca (en Hispanio)

Budapeŝto (Hungario), Sofio (Bulgario), Torino (Italio), Tokio kaj Jokohamo (Japanio), Los-Anĝeleso, Novjorko kaj Vaŝingtono (Usono), Rio-de-Ĵanejro (Brazilo), kaj ankaŭ la Franca Komerca Ĉambro de Londono, la Franca Komitato de la Internacia Komerca Ĉambro, la Komerca Asocio de Brazilo kaj la Kongreso de Komercaj Vojaĝantoj en Aŭstralio, prenis decidojn favore al Esperanto.

Ekzistas specialaj asocioj por komerce dissendo de Esperanto en Argentino, Aŭstralio, Aŭstrio, Belgio, Finnlando, Francio, Germanio, Britio, Hungario, Japanio, Usono, Portugalio, Svedio kaj Svislando. Internacia revuo en Esperanto, Komerca Revuo, estas eldonata en Zuriko.

El la vidpunkto de la turismo, aperis en Esperanto gvidiloj al preskaŭ ĉiuj ĉefaj urboj de la mondo kaj ilustritaj libroj pri Turaino, Bosnio-Hercegovino, Alĝerio, Oberlando, Skotlando; ktp Ni konas la gravan rolon de la Touring-Club de France en la enkonduko de Esperanto en ĉi tiun landon. La 4-an de oktobro 1921 la Ĉeĥoslovaka Touring-Club adoptis ĝin por sia propagando eksterlande. Tiu de Finnlando faris same kaj la Direktoro de Fervojoj de ĉi tiu lando uzas Esperanton en la horaroj. En Ĉeĥoslovakio administra cirkulero donas certajn salajrajn avantaĝojn al dungitoj, kiuj parolas ĉi tiun lingvon.

Internaciaj organizoj kaj oficejoj havas apartan intereson vidi disvastigi helplingvon. Ankaŭ Esperanto estis adoptita aŭ rekomendita de pluraj el ili (1).

Por la plimulto de ĉi tiuj oficejoj, la uzo de Esperanto ankoraŭ estas io novaĵo.

1 La Monda Unio de Internaciaj Asocioj, la Internacia Komitato de la Ruĝa Kruco, la Internacia Farmacia Federacio, la Universala Alianco de Junaj Viraj Kristanaj Unioj (YMCA), la Universala Virina Balotrajto-Alianco, la Internacia Instituto de Bibliografio, la Internacia Federacio de Ĉapelistoj, la Universitata Alianco de Diamantaj Laboristoj, la Internacia Ordo de Neŭtralaj Bonaj Templanoj, la Internacia Katolika Ligo, la Internacia Katolika Junularo, la Internacia Oficejo de Framasonaj Rilatoj, la Internacia Paca Buroo, la Internacia Ligo de la Blanka Kruco por Paco, la Monda Unio de Virinoj, la Internacia Ligo por la Defendo de la Rajtoj de la Popoloj. Krome, la sekvaj organizaĵoj akceptas ĝin en sia korespondado aŭ siaj kunsidoj: Internacia Buroo por la Defendo de Indiĝenaj Popoloj, Internacia Buroo de Novaj Lernejoj, Internacia Buroo de Spiritismo, Asocio de Meĥanikaj Terapiistoj, Internacia Oficejo de Poŝtlaboristoj, Telegrafoj kaj Telefonistoj, Internacia Kongreso de Morala Edukado, Internacia Universitato, Popola Internacia Kolegio, Virina Internacia Ligo por Paco kaj Libereco, Internacia Meza Instituto. Ni jam citis la Internacian Laboroficejon.

oftaj, sed ekzistas internaciaj organizaĵoj, kiuj kontraŭe tute baziĝas sur Esperanto kaj kiuj eldonas sian recenzon, sian bultenon aŭ siajn gazetarajn komunikojn, nur en tiu ĉi lingvo. Temas pri la Esperantistaj internaciaj asocioj de scienculoj, verkistoj, literaturistoj, instruistoj, advokatoj, kuracistoj, apotekistoj, inĝenieroj, fervojistoj, oficistoj de publika administrado, poŝtistoj, policistoj, internaciistaj laboristoj, katolikoj (2), liberpensuloj, klerikoj, skoltoj, ktp.

La ĝeneralaj asembleoj de tiuj ĉi societoj disvolvis la buŝan uzon de Esperanto por teknikaj diskutoj; atentindas ĉi-rilate, ke en la Internacia Universitato de Bruselo oni prelegas en Esperanto. En 1920, tiuj de profesoro Vanverts, de la Universitato de Lille, pri la "kuracado de kancero", kaj de Doktoro Corret pri "Radiotelegrafio" kunigis grandan publikon.

Kurioze, ekde 1905 Esperanto ŝajnas esti lingvo preskaŭ pli parolata ol skriba. Krom la grandaj Universalaj Esperanto-Kongresoj, kiuj renkontiĝis kun unu aŭ du mil partoprenantoj en Bulonjo, Ĝenevo, Kembriĝo, Dresdeno, Barcelono, Vaŝingtono, Antverpeno, Krakovo, Berno, Hago, Prago kaj Helsingfors, ekzistas tuta serio de internaciaj aŭ regionaj renkontiĝoj ĉiujare, ofte ankaŭ tre multaj, kie Esperanto estas la sola lingvo uzata. Ĉe la Sekretariejo de la Ligo de Nacioj ni havis antaŭniaj okuloj la ekzemplon de la Internacia Konferenco de Edukaj Aŭtoritatoj, kies debatoj okazis en Esperanto. Ni devas konfesi, ke nin frapis la facileco kaj rapideco, per kiuj la delegitoj el ĉiuj landoj esprimis sin kaj komprenis unu la alian. Anstataŭ konstante interrompita de tradukoj, la diskuto daŭras kun rimarkinda flueco. En la sama kunsido aŭ diĝis ĝis 32 parolantoj kaj estis plenumita kvanto da laboro en tri tagoj, kiuj estus bezonintaj dek tagojn por ordinara konferenco kun pluraj oficialaj lingvoj. Sendube, la nacieco de iuj delegitoj estas foje rekonata per ilia akcento, sed tio ne estas la kazo por la plimulto el ili.

La prononco de Esperanto, kiel tiu de la itala, ŝajnas multe pli unuforma kaj pli facila al malsamaj buŝoj ol tiu de la angla aŭ la franca, ekzemple. Enirante la ĉambron neanoncite, oni pensus aŭ diiskuton en la portugala aŭ la rumana.

Precipe impona estas la karaktero de unuanimeco kaj egaleco, kiun la uzo de komuna lingvo donas al tia renkontiĝo, kiu metas ĉiujn sur la sama bazo kaj kiu ebligas al la delegito el Pekino aŭ La Haye esprimi sin kun tiom da forto kiel lia kolegoj en Parizo aŭ Londono. Estas parolantoj elokventaj en Esperanto.

Tiu ĉi abunda kutimo de la parola lingvo ne mankis influi sur skribita Esperanto kaj mildigi ĝin iom post iom. La celo de la internacia lingvo evidente ne estas literaturo, sed estas dezirinde, ke gustumaj homoj ankoraŭ povu uzi ĝin kun eleganteco kaj fleksebleco. Estas interese observi, ke multaj slavaj verkoj, kiuj ne estas facile alireblaj por la ĝenerala mondpubliko en la originala lingvo, estis tradukitaj al Esperanto.

La biblioteko de la Centra Esperanto-Oficejo en Parizo enhavas 4.000 volumojn, tiu de Universala Esperanto Asocio en Ĝenevo, 3.200. religio, literaturo, ktp.

Koncerne lernolibrojn kaj vortarojn, ekzistas kelkaj en la angla, araba, armena, ĉeĥa, bulgara, dana, estona, finna, franca, germana, greka, kimra, hebrea, hispana,

2 La revuo *Espero* Katolika ricevis la benon de la Papo en 1920 kaj ses internaciaj katolikaj kongresoj en Esperanto kunvenis sub la patroneco de konataj kardinaloj kaj episkopoj.

nederlanda, hungara, islanda, itala, japana, kartvela, kataluna, ĉina, kroata, latina, latva, litova, pola, portugala, rumana, rusa, rutena kaj ukraina, serba, slovaka, slovena, sveda, turka kaj visaj (Filipinaj Insuloj)).

Teknikaj vortaroj estis publikigitaj por anatomio, kemio, matematiko, la mararmeo, muziko, fotarto, apoteko, filatelio kaj ornitologio, same kiel enciklopedio kaj ĝenerala teknika kaj teknologia vortprovizo.

La Esperanta gazetaro havas ĉirkaŭ cent recenzojn kaj monatajn, dumonatajn aŭ semajnajjn periodaĵojn, dediĉatajn aŭ al specialaj temoj aŭ al la ĝeneralaj intereso de Esperanto, aŭ al konigi eksterlande la rimedojn kaj la nacian penson de Esperanto. tiu aŭ tiu lando. Speciala recenzo por blinduloj estas eldonita en reliefa brajlo kaj eĉŝajnas esti la plej disvastigita el ĉiuj helpgazetoj en la mondo, ĉar ĝi penetras en ĉiuj landojn (1).

Plej multaj gazetoj en Esperanto eldonas paĝojn de reklamoj, kiuj indikas certan komercan movadon kaj ĉaspecajn interŝanĝojn per tiu ĉi lingvo. Tie estas tuta eta mondo, kiu vivas, kiu laboras, kiu korespondas, kiu vojaĝas kaj kiu sukcese uzas neŭtralan internacian lingvon. Necesis preskaŭ duonjarcento por konstrui ĉi tiun vivbazon.

La potenco de lingvo estas granda forto, kaj la Ligo de Nacioj havas bonan kialon sekvi kun aparta intereso la progreson de la Esperanto-movado, kiu iam povus havi grandajn sekvojn el la vidpunkto de la morala unueco de la mondo, se ĝia disvastigo ĝeneraliĝus.

ANEXO 1

RESOLUCIOJ ADOPTITAJ DE LA TRIA ASEMBLEO

21-an de septembro 1922

1. Ke estu adoptita la raporto de la Sekretariejo pri Esperanto kiel internacia helplingvo, kun la jenaj modifoj:

a) Ke la korektoj komunikitaj de la Brita Delegacio estu enmetitaj kaj ke Ĉapitro V de la raporto estu forigita.

b) Ke la mallonga kaj senpartia raporto de la Komerca Ĉambro de Parizo, datita 9 Februaro 1921, kies certaj trajtoj estis cititaj, estu aldonitaj kiel apendico al la raporto.

c) Ke la rezolucioj adoptitaj de la Asembleo estu almetitaj al la sama raporto.

¹ Estas relative malgranda nombro da blinduloj en ĉiu nacio, kaj la dikaj punktpublikaĵoj estas multekostaj por presi. Blinduloj en malgrandaj landoj do havas malmulte por legi kaj malmulte da rimedoj por lerni fremdajn lingvojn. Oni instruas al ili Esperanton en aziloj en preskaŭ ĉiuj landoj kaj ili kunigas fortojn por profiti de gazeto kaj komuna biblioteko en Esperanto. Ili ankaŭ korespondas de unu lando al alia kaj eĉokazigas kongresojn en Esperanto. La Ĝenerala Subsekretario de la Ligo de Nacioj ĉeestis internacian kunvenon de blinduloj en Prago kaj pluraj rakontis al li pri la ĝojo, kiun ili sentis, ke ili povas malfermi universalan horizonton per la uzo de Esperanto.

2. Ke demandoj rilate al la instruado de Esperanto estu senditaj al la Komitato pri Intelektala Kunlaboro por ke tiu ĉi Komitato donu sian opinion pri la diversaj aspektoj de helpa internacia lingvo.

ALENDO 2

UTILECO KAJ ELEKTO DE INTERNACIA AUXILIA LINGVO

Raporto prezentita, nome de la Komerca Eduka Komisiono, de S-ro André Baudet, adoptita kaj konvertita en interkonsiliĝon de la Komerca Ĉambro de Parizo en sia kunveno de la 9-a de februaro 1921.

La Pariza Komerca Ĉambro ricevinte peton de la Esperantista Grupo de Parizo celante akiri la subtenon de nia Kompanio favore al la disvastigo de Esperanto, precipe per la instruado de tiu ĉi lingvo, en niaj komercaj lernejoj, via Buroo petis la Edukkomisionon studi tiun ĉi demandon, kaj ĝi estas la resumo, same kiel la konkludon de sia laboro, kiun tiu ĉi raporto celas prezenti al vi.

Utileco kaj kondiĉoj de internacia lingvo. — Estiĝis antaŭ demando unue: ĉu utilas kuraĝigi la principon de internacia lingvo?

La jesa respondo ne ŝajnis duba al via Komisiono. Komercaj transakcioj, diskutadoj de ekonomia karaktero en internaciaj kongresoj, negocoj rilataj al komercaj traktatoj kaj doganaj konvencioj povas nur profiti el la alprenado, fare de ĉiuj popoloj, de unuigita lingvo.

La principo de utileco tiel starigita, restis ekscii, kiajn kondiĉojn devas plenumi tia lingvo por kontraŭstari ĉiujn riskojn de malsukceso, kiujn tiu ĉi grava iniciato povas renkonti.

Ĉi tiuj kondiĉoj ŝajnis al ni povi moviĝi en du ĉefaj punktoj:

1° Necesas unue, ke ĉi tiu lingvo ne estu estigita malfavore al la franca lingvo, al kiu ni estas profunde ligitaj pro la belaj ideoj, kiujn la genio de niaj verkistoj sciis senmortigi.

Tiu ĉi praa kondiĉo havas tujan sekvon: fervoraj defendantoj de nia gepatra lingvo, ni devas esti respektemaj al tiuj de aliaj popoloj, kiuj ankaŭ estas riĉaj je literaturaj ĉefverkoj.

Sekvas, ke la universala lingvo ne estu nacia lingvo.

La elekto de iu el ili estigus tre viglan opozicion de aliaj nacioj, kaj ĉi senpartia menso rimarkas la absolutan neeblon eniri ĉi tiun vojon.

La evidenta konkludo estas, ke la universala lingvo povas esti nur artefarita. Li estas rimarkinde noti ke Kartezio, en 1629, jam demetis la principon.

Tiu ĉi lingvo devas esti konsiderata kiel ilo, kiel "kodo" servanta kiel interpretisto inter popoloj. Kaj, tial, via Komisiono donas grandan gravecon al la nomado de "helpilo", kiun ĝi ĉiam deziras vidi kvalifikita kiel la internacia lingvo, la naciaj lingvoj devas resti absolute netuŝeblaj.

2° Tiu ĉi helplingvo devas esti sufiĉe klara, facila kaj riĉa je esprimoj por traduki ĉiujn nuancojn de homa penso.

Esperanto lingvo. — Ĉu al tio respondas la artefarita lingvo nomata "Esperanto".
dua kategorio de kondiĉoj? Jen kion estis neeble progresi sen rezolute penetri en tre ĝisfundan studon de tiu ĉi lingvo. Kaj estas per tiu ĉi studo, ke via Komisiono konfidis Sub-Komisionon kunmetitan de kvin el ĉiuj membroj. Ili ne hezitis legi multajn dokumentojn, kiuj verŝajne klerigos ilin pri la valoro de Esperanto kaj precipe por lerni ĉiun gramatikon. Estas juste diri, ke ĉi tiu estas tiel simpla, ke zorgema legado de malgranda volumo ebligas havi ĉiujn regulojn perfekte ene de kelkaj horoj.

La Sub-Komisiono tiam kontaktiĝis kun S-ro Rollet de l'Isle, prezidanto de la esperantista grupo de Parizo, kaj dediĉis sin al enketo, kies rezultojn ni provos resumi per kelkaj vortoj.

Post la malsukcesa provo de Volapuko, kiu ŝajne uldas sian fiaskon al la malfacileco de sia vortprovizo, polo, Doktoro Zamenhof, entuziasma pri la ideo de internacia lingvo, havis la inspiron, ĉirkaŭ 1887, krei tian sur ekstreme logikaj bazoj. Li vaste studis kaj komparis la vortprovizojn de ekzistantaj lingvoj kaj li konstruis tiun de Esperanto prenante por ĉi vorto la radikalon uzatan en la plimulto de ĉi tiuj lingvoj.

Rezulte, la radikaloj de la vortoj de ĉi ĉi lingvo troviĝas en Esperanto en proksimume la proporcio de 75%.

La gramatiko konsistas el dek ses reguloj sen esceptoj. Por povi konjungi ĉiujn verbojn, vi nur bezonas lerni dek du finaĵojn. Ni ne povas tro, el la vidpunkto de la instruado, rilatigi tiun ĉi simplecon al la malfacileco, kiun la studentoj spertas en lernado de la neregulaĵoj de anglaj aŭ francaj verboj, same kiel la esceptoj de ĉiuj reguloj.

Fiksita pri simpleco de vortprovizo kaj gramatiko, la Subkomisiono maltrankviliĝis de prononco.

Tiu de Esperanto estas tute fonetika: la alfabeto konsistas el 28 literoj kiel ekzemple ĉi el ili respondas al sono, kaj nur unu, kaj inverse; 18 el ili estas identaj laŭ prononco al la respondaj literoj de nia alfabeto. La tonika akcento konsistas el ĉiam premado de la antaŭlasta silabo. Oni povus demandi ĉi, malgraŭ la simpleco de tiu ĉi koncepto, la diversaj popoloj, praktike, ne prononcus Esperanton en maniero nekomprenbla por aliaj. La respondo de la faktoj de sperto estas ke la diferencoj en akcento estas tiel malgravaj ke estas neeble distingi ilin. S-ro Rollet de l'Isle rakontas pri tiu ĉi temo jenan fakton:

"En 1911, en la Kongreso de Antverpeno, 800 esperantistoj apartenis al 42 diversaj nacioj. Necesis, post ĉi parolado en Esperanto, demandi al la parolanto lian naciecon, kiun estis neeble rekoni. »

Restis klarigenda demando: ĉu Esperanto ebligas esprimi ĉujn nuancojn de la homa penso?

La Sub-Komisiono ne deziris malpeze trakti tiun ĉi delikatan problemon kaj rezonis jene: estas universale sciite, ke la franca lingvo estas la plej riĉa je esprimo kaj la plej preciza el ĉujn naciaj lingvoj. Se do franca teksto tradukita al Esperanto kaj retradukita al la franca ne estas misformita, oni povas diri ke la helplingvo havas realan valoron el tiu ĉi vidpunkto.

La eksperimento estis farita ĉe la Komerca Ĉambro la 30-an de decembro 1920.

Tri tekstoj estis elektitaj de la Subkomisiono en stilo tiel preciza, ke la plej multaj eta modifo povus tute distordi ĝian signifon.

Ili konsistis el arbitraciaj reguloj, mandatulo de administranto kaj atestilo pri vendo de liberposeda modelo.

Ili estis tradukitaj en Esperanton antaŭ ni de du esperantistoj. Tiam la pafitaj estis anstataŭ igitaj per du aliaj komisiitaj fari la kontraŭ an operacion.

La teksto tiel restarigita en la franca, se ĝi ne ripetis la striktan vorton post vorto de la originala teksto, en reproduktis la precizan signifon, tiel, ke oni unuanime juĝis la duoblan transponon, ke ili kaŭ zis nenian ŝ anĝon de la signifo de la konvencioj submetitaj al la provo.

La unuanima konkludo de la Subkomisio estis, ke via raportinto povus aserti antaŭ la Eduka Komisiono "ke laŭ sia laboro kaj sperto, Esperanto posedas la kvalitojn de precizeco, samtempe kun tiuj de klareco kaj facileco, kiuj devas esti postulata de internacia helplingvo. »

La evoluo de Esperanto. — Antaŭ tiaj rezultoj, via Eduka Komisiono ne povis resti indiferenta.

Ĝi opinias, ke la Pariza Komerca Ĉambro, fidela al siaj tradicioj de sindonemo al progreso, devas respondi al la alvoko farita al sia influo por disvolvi instrumenton de internacia interŝ anĝo same valoran kiel konvencia lingvo tutvastigita.

Ŝ i ne povis ne esti frapita de la graveco de la movado, kiu iom post iom gajnas ĉujn punktojn en la mondo favore al la lingvo Esperanto.

Pluraj gravaj kongresoj kunvenigis kreskantan nombron da membroj. La deka, kunvokita por la malfeliĉa dato de la 2-a de aŭ gusto 1914, certe estus pli fajna manifestiĝo de homa solidareco, ol la plago deĉenigita en la sama dato de nacio nun venke dresita.

Ĝia malvenko ne malhelpas ĝin, tamen, utiligi ĉujn avantaĝojn, kiujn la uzo de lingvo internacia povas alporti al ĝia komerca ekspansio. Kaj ne sen serioze atenti tion ni vidis multajn flugfoliojn invitantajn, en Esperanto, aĉtantojn el la tuta mondo al la Frankfurta Foiro de 1920 kaj la Leipzig-a Foiro de 1921.

Ni rapidu diri, ke Francio ne restis malantaŭ e kaj ke la Administra Komitato de la Pariza Foiro ĵ us decidis eldoni alvokojn en Esperanto por la Foiro de Majo 1921.

La terura suferado de la milito, ŝukaze, sentigos al ni la intereson, ke la Aliancanoj havus bone kompreni unu la alian en la multnombraj kunvenoj, kie la plej esencaj demandoj por la estonteco de siaj landoj estas pene diskutataj.

Se ili povus esprimi sin en lingvo komprenata de ĉiuj siaj kolegoj, la delegitoj estus vidintaj faciligajn kaj mallongigitajn diskutojn, kies multnombraj tradukoj tro ofte prokrastas la solvon kaj paralizas la decidan konkludon por la plej granda damaĝo de la defendataj rajtoj.

Ŝ ajnas, ke ni komencas kompreni ĝin; en nia lando, la plej konataj nomoj en scienco, industrio kaj edukado donas sian gloran patronecon al la emerĝanta monda movado.

Sufiĉas citi tiujn de MM. Appell, arkipreposto, d'Arsonval, Aulard, Danielo Berthelot, princo Roland Bonaparte, Buisson, Esuault-Pelterie, Farman, Michelin, kolonelo Renard, Charles Richet, Roblin, generalo Sebert, inter multaj aliaj.

La eltrovemo de la metodo eĉdelogis kelkajn matematikajn mensojn tiom ke iuj kredis, ke ili povas, sen ĝeno, perfektigi la instrumenton senfine.

De tie naskiĝis ĉi tiu skismo, nomata Ido, pri kiu zorgis via Komisiono. Sed ne longe konsciis, ke tiu tiel nomata plibonigo estas nur komplikaĵo, kiu prokrastis la evoluon de Esperanto, ĵetante konfuzon en la menson de la publiko.

Male, ŝ ajnas logike konfesi, ke neŝ anĝeblaj reguloj kiel tiuj de Esperanto estas la solaj de naturo por permesi la nemalhaveblan unuecon de la lingvo.

Tiu ĉi lingvo estas iom kiel telegrafkodo aŭ metodo de stenografio: oni ne povas diri, ke ĝi ne estas perfektebla, alie ĝi ne estus homa instrumento. Sed kion ni povas aserti estas, ke, por certigi ĝian uzon, ni devas komenci uzi ĝin tia, kia ĝi estas.

Cetere, ĉiuj ĉi provoj kaj la imitaĵoj, eĉla pasioj, kiujn ili kunportas, pruvas, kiomgrade, en ĉiuj popoloj, oni sentas la bezonon de unueca lingvo.

En Japanio kaj Ĉeĥoslovakio la movado estas nuntempe simptoma. En Azio, tiu ĉi aspiro samvaloras al la neceso asimili eŭropajn civilizaciojn, sen lasi sin superregi de la nacio, kies lingvo fariĝus superpondera.

Hispanio, kiel ni eksciis sufiĉe lastatempe el la gazetoj, donas al ni a memorinda ekzemplo: la Universitato de Zaragozo, kiu respondecas pri la supera administrado de registaraj lernejoj en la provinco Aragono, ĵus rajtigis la kreadon de Esperanto-kursoj en la normala lernejo sub sia jurisdikcio. Siavice la Komerca Ĉambro de tiu ĉi sama provinco sendis cirkuleron al ĉiuj Komercaj Ĉambroj en Hispanujo por atentigi ilian atenton pri la intereso de Esperanto.

La Londona Komerca Ĉambro donas diplomon pri Esperanto kaj fakoj ekzameno por tiu ĉi lingvo, kiel por la aliaj, ekde 1906.

La Novjorka Ŝtata Komerca Ĉambro klasifikis Esperanton kiel a
nombro de la kvar komercaj lingvoj por kiuj ĝi administras ekzamenojn.

Fine, multaj Komercaj Ĉambroj en Francio kaj eksterlande interesiĝas pri tiu ĉi lingvo, ĉu per
subvencioj, ĉu per organizado de propagandaj vojaĝoj.

Konkludo. — Via Komisiono pri Edukado, frapita de ĉiuj ĉi faktaj, havas
Mi pensis, ke la Komerca Ĉambro de Parizo ne povas neglekti movadon, kiu povas alporti valoran
helpon al internaciaj transakcioj.

Estas metante sin antaŭ ĉi en la komercan kampon, ke ĝi intencas proponi al vi la geston
kiu ŝ ajnas taŭga.

Ĉi tiu gesto, por esti efika, devas esti sufiĉe larĝa por penetri en niajn komercajn lernejojn.

Ĉu oni kontraŭ os, ke estus malutile por tiuj ĉi lernejoj, kies programoj jam estas troŝ arĝitaj,
devigi junulojn dediĉ parton de sia tempo al la studado de lingvo, kiu, kiel ajn universala ĝi devas iĝi,
tamen estas destinita al limigita uzo por kelkajn jarojn?

Ni respondos unue, ke ĝi estas la popoloj kaj ke ĝi estas la homoj kapablaj
servi la unuajn novajn procezojn, kiuj estas la unuaj, kiuj rikoltas la avantaĝojn.

Aliflanke, ne eniras nian menson alporti malhelpon en la edukado de niaj studentoj. La direktoroj
de niaj lernejoj, pri kiuj ni konas la tutan pedagogian sciencon, povos juĝi, ĉu tiu ĉi nova instruado ne
estu nedeviga en la komenco. Ĉiukaze, ili scios, kiel, konsiderante ĉiujn aliajn elementojn de la
sintezo, kiujn ili scipovas tiel bone prepari, dozi laŭ dece la certe eta proporcio de ĉi tiu nova substanco,
kies aldono, en la admirinda fando, kiu estas la inteligenteco de junuloj, povas krei pli brilajn kaj pli
etenditajn fakultatojn.

Ni ne povas, cetere, preterpasi silente argumenton favore al instruado
de Esperanto, sed kiu meritas pripensadon: ĝi estas la eduka valoro de tiu ĉi lingvo por la studo mem
de la franca.

Esperanto, fakte, ne konas idiomaĵojn; ĝi postulas, ke ni klare esprimu nin; de
cetere ĝia vortprovizo, kiel ni vidis, klare evidencigas la strukturon de tre granda nombro da vortoj en
la franca lingvo.

Por la plimulto de gejunuloj, kiuj ne povas lerni la latinan, kies studado bedaŭrinde, sed
nepre estas rezervita al elito, Esperanto ludos la rolon de la latina, en la senco, ke ĝi pripensos la
lernanton pri la radikaluloj kaj ties derivaĵoj. kaj devigos lin realigi la komparan valoron de la
esprimoj kiujn li uzas.

Kompreneble, iuj antaŭ juĝoj devos esti venkitaj, kaj iuj asertos, ke ĝi valoras
pli bone atendi la komencon de aliaj.

Jen kio estis dirita por la telefono kiel por ĉiuj novigoj; kaj estas sen diri
ke ni povas timi, ke nia iniciato restos sterila, se niaj studentoj restos solaj "ĉe la fino de la linio".

Sed ni ne forgesu, ke nia rolo estas ne nur registri progreson por adaptiĝu al ĝi; nia devo estas antaŭ ĝi naskigi ĝin kaj propagandi ĝin en la mondo.

Kaj ĉar estis kreita Internacia Komerca Ĉambro por disvastigi fruktodonajn kaj kunordigitajn ideojn inter popoloj, avidantaj al paca interpretado, ĉu ni rajtas, se la uzado de helplingvo ŝajnas al ni dezirinda, dubi, ke tiu ĉi organizo povas rapidigi; en aliaj landoj la disvastigon de metodo de "interkompreno" kiu eble evitos multajn miskomprenojn kaj kiu, certe, povas konsiderinde faciligi universalajn komercajn transakciojn?

Pro ĉi tiuj kialoj, Sinjoroj, via Komitato proponas, ke vi faru la jenan interkonsiliĝon:

"Konsiderante, ke transakcioj en la tuta mondo ege faciligis per la uzo de internacia helplingvo;

"Konsiderante, ke ne povas esti demando pri subfosado de la naciaj lingvoj kaj, precipe, de la franca lingvo, kies literaturo, intime ligita al nia historio, estas riĉa je nepereblaj ĉefverkoj;

"Konsiderante ke la helplingvo devas, male, esti estigita kiel speco de internacia lingvokodo servanta kiel interpretisto inter nacioj, kaj devas pro tio povi esti akirita per facila kaj rapida studado;

"Konsiderante, ke Esperanto ŝajnas kunigi la dezirindajn kvalitojn de klareco kaj metoda simpleco, tiom el la vidpunkto de prononco kiel de gramatiko, vortprovizo kaj esprimriĉo;

"La Pariza Komerca Ĉambro:

"1. Decidas enkonduki la laŭ volan instruadon de Esperanto en ĝiaj komercaj lernejoj;

"2. Esprimas la deziron, ke tiu ĉi instruado estu ĝeneraligita en Francio kaj eksterlande, kaj tion Komercaj Ĉambroj de ĉiuj landoj, fervoraj faciligi komercajn transakciojn, antaŭ enigis la rapidan disvastiĝon de la internacia helplingvo. »

ALENDU 3

CIRKULA LETERO KAJ DEMANDARIO
SENDITA AL REGISTRAROJ
DE LA MEMBROŜ TATOJ DE LA SOCIO

Ĝenevo, la 23-an de januaro 1922.

ministro,

La Dua Asembleo de la Ligo de Nacioj decidis la 15an de septembro lasta al meti en la tagordon de la Tria Asembleo la demandon pri la instruado de Esperanto en lernejoj kaj instrukcii la Ĝeneralan Sekretariejon prepari, ĝis tiam, kompletan kaj dokumentitan raporton pri la jam provitaj eksperimentoj kaj pri la rezultoj atingitaj en la

sfero de faktoj.

Por povi plenumi la mandaton konfiditan al la Ĝenerala Sekretariejo per tiu ĉi deziro de la dua Asembleo, mi havas la honoron peti vin afable informi min pri la publika instruado de la internacia helplingvo Esperanto en via lando, referencante, laŭ eble, al la kunsenda demandaro.

Konforme al la deziro esprimita de la Dua Asembleo, mi havas la honoron transdoni al vi kiel aneksaĵo la raporton de la Dua Komitato de la Unua Asembleo pri la demando pri la lingvo internacia (A. 53) kaj la raporton de la Asistanto. Ĝenerala sekretario pri sia oficiala misio al la 13-a Universala Esperanto-Kongreso, kiu kunsidis en Prago en aŭgusto 1921 (A.72.1921.XII) (1).

Bonvolu akcepti, Sinjoro, la certigojn de mia plej alta konsidero.

Por la Ĝenerala Sekretario:
(Subskribita) INAZO NITOBÉ,
Asista Ĝenerala Sekretario

ESPERANTO-INSTRUA KESTIONARIO EN LERNEJOJ

1. Kiaj rimedoj estas prenitaj de naciaj kaj lokaj aŭ toritatoj koncerne la internacia helplingvo Esperanto (leĝoj, dekretoj, subvencioj, kreditoj, diversaj privilegioj aŭ ajna alia formo de intereso)?

2. En kiuj lernejoj aŭ institucioj estas instruata Esperanto?

Ĉu ĉi tiu edukado estas deviga aŭ laŭvola kaj kio estas ĝia amplekso (numero de klasoj, studentoj kaj instruistoj)?

a) Bazlernejoj, b) Mezlernejoj, c) Teknikaj kaj komercaj lernejoj, d) Universitatoj, e) Ĉiaspecaj institucioj (aziloj, orfejoj, ktp.), f) Privatlernejoj de ĉiuj niveloj, g) Postsekundara edukado lernejo, plenkreskaj klasoj, h) vesperaj klasoj ĉiuspecaj.

3. Kiaj estas la rezultoj de tiu ĉi instruado en la diversaj lernejoj kaj institucioj?

Ĉu vi povas disponigi al ni iujn ajn publikigitajn raportojn pri tio?

4. Kiom da lecionoj de Esperanto necesas por ke lernantoj havu scion sufiĉan de la lingvo kompare kun aliaj fremdaj lingvoj?

Ĉu oni rimarkis, ke la studado de Esperanto faciligas la akiron de aliaj fremdaj lingvoj?

?

Kio estas la plej instruitaj fremdaj lingvoj en publikaj lernejoj?

Respondo de la Brita Registaro al la demandaro.

Cabinet Offices, 2,
Whitehall Gardens, Londono, SWI, 21 aprilo
1922.

Referenco n-ro 38/E/3.

La Deĵoranta Sekretario de la Kabineto havas la honoron transdoni al la Ĝenerala Sekretario de la Ligo de Nacioj, post cirkulero n-ro 5 de S-ro Nitobé de la 23-a de januaro lasta, kopio de la memorando pri la instruado de Esperanto en Anglujo kaj Kimrio. Ĉi tiu dokumento, ellaborita de la Ministerio de Publika Instruado, enhavas ŝujn informojn disponeblajn al tiu Ministerio pri la demandoj faritaj en la demandaro alkroĉita al la letero de la Sub-Ĝenerala Sekretario.

MEMORANDUMO PRI LA INSTRUADO DE ESPERANTO EN ANGLUJO KAJ KIMRIO

1. Por igi la respondon al la unua demando sufiĉe klara, oni devas atentigi, ke en Anglio la centra aŭtoritato, t.e. la Estraro de Edukado, ne detale preskribas unuforman instruplanon por ŝuj publike financataj lernejoj. La evoluo kaj kontrolo de la instruplano apartenas, kondiĉigita de la ĝenerala kontrolo de la Estraro de Eduko, al la lokaj lernejoj aŭtoritatoj, en tiu kazo la Guberniaj konsilioj, Urbetaj konsilioj, kaj Urbaj distriktokonsilioj, respondecaj por la administrado de la lernejoj.

La Ministerio de Publika Instruado, en la ekzercado de siaj kontrolaj povoj, ne havas postulis la inkludon de Esperanto kiel parton de la ĝenerala edukado de iu lernejo; tamen, kiam la lokaj aŭtoritatoj prezentis al li bone bazitajn proponojn pri la inkludo de Esperanto en la instruplanon de certa lernejo aŭ lernejoj — kiel plurfoje okazis — li donis al ili sian rajtigon.

2. La Ministerio pri Publika Instruado ne estus povinta doni kompletajn respondojn al la dua demando, se ĝi nur povintus konsulti siajn arkivojn, ĉar ĝi tiuj ne enhavas informojn pri lernejoj kaj klasoj, kiuj ricevas nenian ŝtatan subvencion. La Ministerio do kontaktis la Britan Esperanto-Asocion, kiu afable disponigis la jenajn ciferojn. Oni do rimarku, ke eventualaj diferencoj inter la ĝi tie donitaj ciferoj kaj tiuj en la alkroĉita Raporto A (pri kiu respondecas nur la Ministerio) devenas de tio, ke la lastaj ciferoj rilatas ekskluzive al ŝtataj subvencitaj lernejoj kaj ne inkluzivas lernejojn aŭ lernejojn. privataj klasoj. Kiel klarigite en la suba alineo h) estas en ĝi tiuj lastaj privatlernejoj, ke okazas preskaŭ la tuta instruado de Esperanto en Britio.

	Anglio kaj Kimrio	Skotlando
a) Bazlernejoj:		
Nombro de lernejoj	11	2
Nombro de klasoj	28	2
Nombro de studentoj	881	90
Nombro de instruistoj	27	2
b) Mezlernejoj:		
Nombro de lernejoj	2	2
Nombro de klasoj	2	3
Nombro de studentoj	43	89
Nombro de instruistoj	2	3
(c) Teknikaj kaj komercaj lernejoj (tagaj lernejoj). La nombro de tiuj lernejoj estas limigita kaj ne ŝ ajnas, ke Esperanto estas inkluzivita en la instruplano de iu el ili.		
(d) Universitatoj: La Universitato de Manĉestro ŝ ajnas esti malfermita klason pro prova en 1921, sed neniu detalaj informoj haveblas.		
(e) Institucioj, aziloj, ktp. Neniuj studentoj ĝ-jare.		
f) Privataj lernejoj de ĉuj kategorioj.		
Tagaj lernejoj:		
Nombro de lernejoj	1	-
Nombro de klasoj	4	-
Nombro de lernantoj	40	-
Nombro de instruistoj	1	-
(g) Postlernejaj institucioj (neniu).		
h) Vesperlernejoj:		
Publikaj vesperlernejoj:		
Nombro de lernejoj		-
Nombro de klasoj	10 16 (ĉ) 269	-
Nombro de studentoj	10	-
Nombro de instruistoj		-

Privataj vesperaj lernejoj. — Preskaŭ la tuta instruado de Esperanto okazas en klasoj kreitaj fare de socioj aŭ lokaj grupoj kiuj ne estas sub la kontrolo de la Ministerio de Publika Instruado. La nombro de ĉ tiuj lernejoj povas esti nur proksimuma. En Anglio kaj Kimrio estas 92 grupoj aliĝintaj al Brita Esperanto-Asocio. Proksimume tridek lernantoj apartenus, averaĝe, al ĉu el tiuj grupoj, kaj, aliflanke, ĉar la Londonaj grupoj estas tre grandaj, ni povus aldoni pliajn 200 studentojn, kio donus entute 3000 studentojn por la klasoj apartenantaj al la Anglio kaj Kimria grupo. La respondaj ciferoj por Skotlando estas 11 grupoj kaj 350 studentoj.

Detaloj rilate al la bazlernejoj, kiuj estis la temo de specialaj inspektadoj de la Ministerio, estas donitaj en la alkrôita Raporto A titolita: "La Instruado de Esperanto en la Primaraj Lernejoj de Anglio". Ĉi tiu raporto estis ellaborita de inspektoro de la lernejoj de Ŝia Moŝto, speciale kompetenta pri la afero. La lasta parto de la raporto A, kune kun la raporto B, kiuj estis ellaboritaj de alia same kvalifikita inspektisto, estas senditaj al la Sekretariejo kiel interesa por ĝi, donante respondojn al demandoj 3 kaj 4 kaj iujn observojn de ĝenerala karaktero. ; tamen, ĉi tiuj opinioj ne devas esti prenitaj kiel reprezentado de la opinio de la Departemento. Pri la lasta demando 4, kun iuj esceptoj, la angla nur estas instruata en publikaj bazlernejoj. En mezlernejoj, la lingvoj instruataj plej ofte estas: franca, latina, germana kaj hispana; en teknikaj lernejoj, franca, hispana, germana, itala kaj rusa (la franca estas senkompare la plej populara lingvo).

RAPORTO A.

LA INSTRUADO DE ESPERANTO EN ELEMENTAJ PUBLIKAJ LERNEJOJ EN ANGLUJO KIMIRIO

Laŭ informoj nuntempe disponeblaj al la Ministerio, Esperanto estas instruata en la jenaj lernejoj:

1. - Barry, Romilly Road Boys' School.
2. - Eccles, Patrick, Green Lane Council School.
3. — Huddersfield, Beaumont Street Boys' Council School.
4. - Leigh (Lancashire) Bedford Road Wesleyan School.
- 5.—Liverpool, Granton Road Boys' Council School.
6. - Worcester, St. Paul's Church of England Boys' School.

La inspektistoj faris specialajn vizitojn al lernejoj 5 kaj 6, kaj la sekvaj notoj baziĝas ĉefe sur la rezultoj de ĉi tiuj inspektadoj. La lernejo n-ro 2 ŝajnas esti kie Esperanto unue estis instruata, la lernofakon enkondukita per la entuziasmo de kvar membroj de la instruistaro, jam en 1916. Temas pri miksita lernejo, kiu akceptas nur infanojn de relative progresinta aĝo. Esperanto estas instruata dufoje semajne al ĉiuj infanoj en la lernejo en du 45-minutaj lecionoj. Du el la kvar originalaj esperantistoj ne plu estas parto de la instruistaro, sed la aliaj kvin instruistoj lernis ĉi tiun lingvon, kio ebligas instrui en ĉi tiu klaso de regula instruisto. La infanoj de ĉi tiu lernejo atingis rimarkindan sukceson kaj akiris premiojn en diversaj Esperantaj konkursoj.

En Lernejo 6, Esperanto estis enkondukita provbaze en 1920. La lernejo situas en tre malriĉa distrikto kaj oni opiniis, ke la enkonduko de Esperanto helpos al la infanoj plibonigi sian scipovon de la angla samtempe, ke ĝi donos novan objekton al ilia agado. Ĉiuj lernantoj de la VI kaj de la VII klaso studas Esperanton dum du periodoj de duonhoro ĉi semajne. Instruado estas en la manoj de ununura instruisto, membro de la loka sekcio de Asocio por Esperanto.

Lernejo 5 havis inter sia instruistaro la sekretarion de la loka branĉo de Esperanto-Asocio. Tial ĉi tiu lernejo estis elektita en 1920 por fari provojn pri la instruado de tiu ĉi lingvo en unu el la lernejoj en Liverpool. Esperanto estas instruata al knaboj en klasoj VI kaj VII provizitaj

ili havas skriban permeson de siaj gepatroj. Estas du klasoj, ĉu enhavanta 20 ĝis 30 studentojn, kaj tiuj du klasoj estas konfiditaj al la sama instruisto. La nombro de infanoj, kiuj ĉeestas ĉi tiun Esperanto-klason, reprezentas ĉirkaŭ duonon de la nombro de lernantoj apartenantaj al la klasoj el kiuj ili estas elektitaj. Ne necesis pligrandigi la personaron, ĉar la Esperanto-lecionoj okazas dum la aliaj lernantoj okupas sin per manaj instruaj klasoj. En la duajara klaso, ĉi tiu instruado estas la temo de 3 lecionoj daŭrantaj 30 minutoj ĉiun semajnon kaj por unuajaraj lernantoj, 2 lecionoj de 40 minutoj. La unua distribuo ŝajnas la plej kontentiga. En neniu el tiuj 3 lernejoj la enkonduko de Esperanto necesigis plialtigon de la dungitaro.

En ĉi tiu lernejo oni uzas la rektan metodon, tio estas, ke la instruisto faras sian klaso kaj ke studentoj respondu demandojn en Esperanto kiel eble plej multe. Ni ankaŭ zorgas pri legado kaj tradukado al la angla, verkado de komponaĵoj en formo de leteroj. La instruado de gramatiko estas malĉefa kaj la instruisto uzas diversajn interesajn metodojn por animi la lecionojn. Eble la plej interesa trajto de tiu ĉi instruado estas la korespondado en Esperanto kun infanoj el diversaj partoj de la mondo. En Eccles la lokaj aŭtoritatoj portas la koston de ĉi tiu korespondado. AT

Liverpool la nuna alta prezo de afranko rezultigis konsiderindan redukton de la nombro de senditaj leteroj. La inspektistoj, kiuj vizitis ĉi tiujn klasojn, estis frapitaj de la entuziasmo de la instruisto kaj de la studentoj. Ĉi-lastaj klare montras la plezuron, kiun ili sentas paroli novan lingvon rapide.

Tamen, ekzistas malmulte da indico ke tiu entuziasmo daŭras post kiam infanoj forlasis la lernejon. En Eccles, la loka Esperanto-grupo mortis pro manko de membroj; la lernantoj de la lernejo Verda Vojo, kiuj apartenas al la Asocio de Skoltistoj, ne prezentas sin al la konkurso kiu permesus al ili akiri Esperantistan insignon, kaj la malmultaj libretoj en Esperanto de la publika biblioteko restas sur siaj bretoj, sen ni tuŝu ilin.

Estas Esperanto-klaso en unu el la vesperaj lernejoj en Liverpool, sed infanoj ne povas preni ĝin ĉi ili estas dekkvinaj. La loka Esperanto-grupo malfermis propran kurson, kiun partoprenas tri infanoj, sed ĝi estas kurso destinita ĉefe por plenkreskuloj.

Se oni ekzamenas, kian lokon devus, se oni tion juĝas, teni Esperanton en la instruplano de elementaj lernejoj, oni konsideru ĝin sub tri aspektoj:

1. Ĉe al instruado aŭ por utilisma celo.
2. Kiel rimedo por disvolvi ĝeneralan edukadon.
3. El pli speciala vidpunkto kiel formanta materialo por lingvaj studoj.

1. Ke estas loko por universala lingvo, precipe en komerco, estas tiel evidenta, ke ne necesas insisti pri ĝi. Tamen, konsiderante la homan naturon, estus senpripense antaŭ diri, ke tia lingvo povus esti adoptita, kaj eĉ pli senpripense antaŭ vidi tiun ĉi rolon por Esperanto.

Kaj tamen Esperanto ŝajnas fari sian vojon iom post iom. Ĝi havas pli da sekvantoj ol Ido, ĝia posteulo kaj lia rivalo. Ĝi estas rigardata kun favoro de pluraj internaciaj instancoj, kaj la nuna lukto por mondopaco ŝajnas favora al ĝia evoluo. Ĝi estas uzata en signifaj proporcioj en certaj mondopartoj, precipe en Germanio kaj Japanio; sed en Anglio, kiel oni povus atendi, ĝia progreso estas malrapida.

Kiom ni povas scii, estas nur tri komercdomoj en Liverpool, kaj ne la plej gravaj, kiuj uzas Esperanton.

Oni do ne povas diri, ke devus aŭ povas esti, en la proksima estonteco, fare de la komerca mondo, postulo de esperantistoj tia, ke pravigi la enkondukon de la lingvo en lernejoj, pro praktikaj kialoj.

2. Unu el la plej bonaj manieroj por disvolvi ĝeneralan kulturon estas lerni alian lingvon, precipe se oni samtempe studas la vivon kaj penson de la homoj, kiuj ĝin parolas aŭ kiuj ĝin parolis.

La esperantistoj protestas, ke ilia lingvo havas sian propran belecon kapablan rivali, se eĉne superi, la italan. Tio povas esti tiel, sed estas ankaŭ eble ke ĝia estetika valoro estas inverse proporcia al sia komerca valoro. Ĝia reguleco, ĝia logike kompleta naturo, ĝia manko de ambigueco faras ĝin facile lernebla kaj taŭga por la esprimo de faktoj. Ĉi tiuj kvalitoj faras ĝin malpli taŭga por esprimi sentojn ol natura lingvo kun ĝiaj neregulaĵoj kaj subtilaj kombinaĵoj.

Oni ne povas serioze aserti, ke li havas antaŭsi la perspektivon de granda literaturo. Neniu granda verkisto ĝis nun elektis ĝin kiel rimedon por esprimi siajn pensojn. Lernante Esperanton, oni diras, eblas legi en ilia traduko, multajn famajn librojn el multaj landoj. Tio povus esti vera por la loĝanto de malgranda lando, kies lingvo ne estas vaste parolata. Estas neverŝajne, ke juna anglo lernus Esperanton por legi en siaj traduklibroj kiuj, se ne originale verkitaj en la angla, certe devis esti tradukitaj en la anglan.

Esperanto estas nekapabla doni scion pri la vivo kaj penso de aparta popolo tiel ĝisfunde kiel povas la propra lingvo de tiu popolo; sed ĝi estas lia rimedo por kulturi amikecojn en multaj landoj. La infanoj de la Worcester-lernejo korespondis kun infanoj el dudek sep eksterlandoj, kaj la korespondado interŝanĝita en la aliaj du lernejoj estas apenaŭ malpli ampleksa.

Tiu ĉi korespondado, estas vere, konsistas ĉefe el interŝanĝo de personaj detaloj kaj ilustritaj mapoj, sed oni povas esperi, ke ĝi almenaŭ efike utilis por instigi la studon de la geografio.

Ŝajnas esti de konsiderinda influo kiel mensa ekscito lerni ĉi tiun lingvon, enkondukitan kiel ĝi estas, en kritika periodo de la lerneja vivo. La instruistoj sendube havas la tutan fervoron de la pioniroj, kaj la infanoj ĝenerale ĝuas novecon, sed ili estas plenaj de ĝojo pro la ideo montri siajn sciojn, kaj ĉi tio estas ege kontrasto al la necertaj klopodoj kaj faritaj kontraŭvole de infanoj. en simila situacio kiuj lernis la francan. Gravas ankaŭ, ke du el la lernejestroj raportas, ke Esperanto havas la efikon vekti la animojn de malpli ol normalaj infanoj. La infano, kiu ekkonis praktike lingvon kaj pensmanieron malsamajn ol la propraj, lernis ion.

3. Esperanto pretendas apartan valoron kiel bazon por la studado de la angla aŭ fremdaj lingvoj.

Esperanto estis enkondukita kiel eksperimento en la knabina mezlernejo en Episkopo Auckland kaj provo estis farita por testi ĝian valoron kiel preparo por la studo de

franca aŭ germana. La rezultoj estis nekonkludeblaj. Knabinoj, kiuj lernis Esperanton, pli rapide progresis en la franca ol tiuj, kiuj lernis neniun fremdan lingvon, sed male okazis ĉe la germana. Tiu ĉi rezulto eble ŝ uldiĝis al la pli granda simileco de Esperanto al la franca ol al la germana, krom se ĝi ŝ uldiĝis al diferencoj en kapablo inter la diversaj junaj knabinoj.

Ĉiukaze estus dubinde, ĉu estus iu avantaĝo en enkonduko de Esperanto en la lernejojn. elementa ĉar ĝi faciligas al infanoj lerni aliajn lingvojn.

Estas relative malmultaj infanoj, kies edukado ĉesis en la aĝo de 14 jaroj, kiuj studas fremdajn lingvojn, kaj preskaŭ ĉiuj infanoj de la tri lernejoj supre menciitaj superas la normalan aĝon. enirante mezlernejon. Iuj sugestas, ke la studado de Esperanto estu komencita je la unua nivelo (Klaso I), sed la facileco lerni ĉi tiun lingvon faras nenecesa komenci tiuj. Simile, ne estus bona politiko komenci ĝin instrui antaŭ la aĝo de 11 aŭ 12 jaroj, pro la simpla kialo, ke nur malgranda proporcio de infanoj iras al bazlernejoj.

Kiel rimedo por plibonigi la studon de la angla en elementaj lernejoj, lia aserto meritas seriozan konsideron. Bedaŭ rinde oni ne faris sisteman provon konstati, ĉu infanoj, kiuj lernis Esperanton, efektive konas la anglan pli bone ol tiuj, kiuj ne, kaj, se jes, determini en kiuj mezuroj kaj en kiuj rilatoj.

La instruistoj diras, ke ĉi tiuj infanoj parolas pli bone, skribas pli bonajn komponaĵojn kaj pli bone kapablas kompreni la malfacilaĵojn de la angla gramatiko. La inspektistoj kiuj vizitis la tri lernejojn konsentas, esence, rekoni la verecon de ĉi tiu deklaro.

En Esperanto estas litero por ĉiu sono kaj sono por ĉiu litero (aldonaj literoj estas formitaj per diakritaj signoj). Neniu el la sonoj prezentas ian malfacilaĵon, krom eble la fina j (y). Ni do havas ion, kio ne malsimilas al la fonetika sistemo uzata de multaj instruistoj de fremdaj lingvoj kaj de iuj instruistoj de la angla. Ne estas do mirinde trovi, ke infanoj parolas Esperanton pli zorge ol ili parolas sian propran lingvon, eble eĉ pli zorge ol oni povus atendi, pro la simpla kialo ke ili parolas lingvon kiun ili ne kutimis misprononci dum multaj jaroj. .

Kvankam la studo de ĉi tiu nova parolmaniero komenciĝis iom malfrue en la vivo, ĝi ŝ ajnas havi iom da efiko al ilia uzo de sia propra lingvo. Oni diras, ke infanoj, kiuj lernas Esperanton, plibonigas sian skribmanieron en la angla, tio estas, ili esprimas sin kun pli granda precizeco kaj klareco. Ne estas kialo por dubi pri la vereco de tiu ĉi aserto, kvankam la scienca pruvo estas malfacile farebla.

La sama aserto estas farita al favoro de la latina, kaj povas esti farita al favoro de aliaj lingvoj en pli aŭ malpli grado. Ju pli preciza lingvo estas, des pli da valoro ĝi povas havi por tiuj, kiuj havas lingvon tiel malprecizan kiel la nia.

Precizeco de prezento implicas precizan konon de la vortoj mem. En la lernado de Esperanto, la infano estas elmontrita al granda nombro da radikoj, la

la plej multaj el ili troviĝas en la angla, kaj li vidas kiel oni povas, ekde ĉi tiuj radikoj, formi novajn vortojn. Li tiel verŝajne pligrandigos sian vortprovizon, kaj ĉukaze, certe plibonigos ĝin; li povas tiel akiri la elementojn de scienca scio de vortoj.

Fine, Esperanto estas gramatiko mem. Ĝi havas nur malgrandan nombron da reguloj, kaj ĉi tiuj reguloj estas senescepte. Ĉiuj substantivoj finiĝas per "o" kaj adjektivoj per "a", kaj ĉiu tempo de la verbo havas sian propran finaĵon. La analizo de tia lingvo estas samnatura kiel "analizo per koloroj", kiu tiel forte allogas junajn infanojn, kaj ĝia studo, supozeble, helpas la novulon gvidi sin tra la faŭltoj kaj la rapidabloj de la angla gramatiko. Oni eĉsugestis, ke estus utile studi Esperanton kiel mortintan lingvon, simple kiel rimedon por lerni gramatikon, sed ĉi tiu procezo forigus el Esperanto tion, kio ŝajnas esti ĝia ĉefa allogaĵo por junaj infanoj. , la facileco kun kiu ĝi povas esti akirita kiel rimedo de buŝa esprimo.

Resume, ŝajnas, ke Esperanto havas malmulte da komerca valoro por la nuntempo, de aprezebla valoro por ĝenerala kulturo, kiu ĝis nun ne plene utiligis, kaj de ekstrema valoro kiel rimedo por plibonigi la sciadon de la angla. Ĝi allogas infanojn, eĉmalrapidajn infanojn, kaj ĝi povas esti akirita en du jaroj de infano de meza kapablo en maniero sufiĉa por la bezonoj de praktiko.

En iuj cirkonstancoj ĝi povus pretendi esti adoptita kiel la dua lingvo de la elementaj lernejoj, sed ĝis ĝia uzado en la vivo fariĝos pli ĝenerala ne estas kialo por deziri aŭ atendi ĝin. esti instruata en multaj lernejoj. La manko de entuziasmaj kaj kvalifikitaj majstroj en tiu afero estus, en si mem, sufiĉa malhelpo. Oni diras, ekzemple, ke en Liverpool estas ne pli ol 3 aŭ 4 majstroj, kiuj plenumas ĉi tiujn kondiĉojn.

Ĉio ĉi ŝajnas amplekse pravigi la daŭrigon de nunaj eksperimentoj, kaj eĉkuraĝigi la efektivigon de aliaj eksperimentoj en grandaj urboj, kaj precipe en grandaj marhavenoj.

RAPORTO B.

RESULTO DE ESPERANTA INSTRUADO.

Oni akceptas, ke ĉi tiu demando estas senrilata al la valoro de la temo kaj rilatas nur al la efikeco de instruado. Ni povas diri kun absoluta certeco, ke, entute, la instruado de Esperanto restis sub la mezumo de la instruado de aliaj fakoj. La etendiĝo de Esperanto estas konsiderinde malhelpata de la manko de kvalifikitaj majstroj. Ĉi tiu ĝenerala observo estis ofte farita al la iniciatintoj de Esperanto, kiuj deklaris sin konsenti kun ĝi.

Nombro da lecionoj bezonataj.

En lastatempa raporto ellaborita cele al pli-malpli ĝenerala aplikado, pri la instruado de Esperanto en publika bazlernejo en Liverpool, la inspektisto konstatas, ke knaboj inter 12 kaj 14 jaroj, kiuj estis submetitaj al instruado kaj duonhoron semajne dum 14 monatoj, jam akiris bonan konon de la lingvo; ilia vortprovizo de ordinaraj vortoj estis normale ampleksa kaj ili kapablis formi frazojn en Esperanto respektante la regulojn de konstruo kaj gramatiko.

Li ankaŭ diras ke la scio akirita estis ekvivalenta al scio de la franca kiu permesus al turisto "eliri el problemo" en Francio. Ĝis la fino de la dua instruaro, li sentis, ke gejunuloj atingus la nivelon de instruado necesa por ebligi al ili legi librojn en Esperanto kaj daŭrigi aĝajn konversaciojn.

Maturaj studentoj ĝenerale atingas estimindan rezulton, se ili estas sufiĉe inteligentaj, post jaro da kontinua studado: tio estas, sub tiuj kondiĉoj ili alvenas al stato, kie formalaj lecionoj povas avantaĝe fari lokon por ŝtata legado kaj praktikado de konversacio. . Bonan laborscion de la lingvo povas akiri en kelkaj semajnoj bone edukitaj homoj, kiuj havas ian antaŭan konon de aliaj fremdaj lingvoj.

Ĉu Esperanto pruvis faciligi la studon de fremdaj lingvoj?

Jes, Esperanto estas facile lernebla, kaj tial la studento venas al punkto, kie li povas utiligi siajn sciojn, tio estas, punkton, ĉe kiu la studo fariĝas interesa. Tia ne estas la kazo kun la studado de naturaj fremdaj lingvoj. La unua fremda lingvo lernata estas la plej malfacila, ĉar la studado de ĝi lingvo helpas en la studo de la sekva. Ŝi ajnas do, kaj la sperto konfirmas ĉi tiun opinion, ke la kono de Esperanto estas rekta helpo por la studado, de homoj sen granda lingva kapablo, de naturaj lingvoj.

El instrua vidpunkto la plej bona sinteno al Esperanto estas ne konsideri ĝian rekta utileco, kiu kompreneble restos malgranda ĝis la plej multaj homoj lernis ĝin, sed konsideri ĝin kiel "la lingvo" ĝenerale, t.e. ĝeneraligo de gramatiko kaj vortprovizo .

ALENDO 4.

MEMORO

adresita al la Ligo de Nacioj de la Internacia Konferenco pri la Instruado de Esperanto en la Lernejoj, kunveninta en la Sekretariejo de la Ligo de Nacioj de la 18-a ĝis la 20-a de aprilo 1922.

Ni, edukistoj, delegitoj de lernejoj aŭ toritatoj kaj edukaj asocioj el 28 landoj kaj oficialaj reprezentantoj de 16 registaroj, kunvenintaj ĉe la Sekretariejo de la Ligo de Nacioj, asertas nian konvinkon, ke la bedaŭrinda stato, en kiu alvenis la civilizita mondo, ŝuldiĝas grandparte al la nekomprenejo kaj malfido, kiuj disigas la popolojn.

Ni asertas nian konvinkon, ke la solaj certaj rimedoj por ĉi tiu malbono estas antaŭ ĉio edukado kaj la principo de internacia proksimiĝo, kiu estas la bazo de la Ligo de Nacioj.

Ni konsideras kiel unu el la plej efikaj kontribuoj al la solvo de la problemo de la rekonstruo de la mondo la internacian helplingvon Esperanto, kaj ni opinias, ke ĝi estu enmetita en la instruplanon de lernejoj en ĉiu civilizita lando.

Ni ŝatus informi la Ligon de Nacioj pri la rezultoj, en kiuj ni akiris instruado de Esperanto en publikaj lernejoj en diversaj partoj de la mondo.

Ni konstatis, ke Esperanto plenumas la postulojn de internacia lingvo por kontentigi la praktikajn bezonojn de parolo kaj skribo kaj ke ĝi aldone posedas rimarkindajn kvalitojn, kiuj faras ĝin valora eduka ilo. .

For de subfosi naciajn lingvojn, ĝia studo male helpas infanojn skribi kaj paroli sian gepatran lingvon pli ĝuste. Tion ni rimarkas en pli bona prononco, en pli klara parolo, en pli prudenta elekto de vortoj, en pli certa scio pri ilia preciza signifo, en progreso en ortografio kaj en gramatika analizo.

Ĝi estas enkonduko al la studo de aliaj lingvoj, fremdaj aŭ klasikaj, ĉar ĝi faciligas la taskon de la instruisto kaj ŝ paras al li tempon per klarigado de gramatikaj formoj, provizante konatajn vortradikojn kaj helpante la penon de esprimado en cerboj tiel al kutimiĝintaj al pritraktado de dua lingvo.

Nia opinio, infanoj lernu Esperanton en bazlernejo kiel unua fremda lingvo. Tiel, lernantoj, kiuj ne povas daŭ rigi siajn studojn, almenaŭ posedos duan lingvon, kiu povas fari al ili praktikajn servojn. Rilate al tiuj, kiuj havas la rimedojn por iri al mezlernejoj, tiu ĉi studo ebligas koni ilian kapablon pri lingvoj: tiuj, kiuj havas tian, povos antaŭ eniri kun pli preta menso, tiuj, kiuj ne havas tian, povos eniri aliajn sekciojn, pli rilatajn al siaj kapabloj. Ni estos ŝ parinta tempon en ambaŭ kazoj.

Ni ankaŭ konstatis, ke la studado kaj ĉefe la uzado de Esperanto disvolviĝis en niaj lernantoj la konon kaj guston por geografio kaj historio de civilizacio vekante ilian intereson pri fremdaj popoloj, por iliaj kutimoj, por siaj artoj, por sia literaturo kaj ankaŭ por la ideo de paco inter popoloj kaj de la Ligo de Nacioj. Tiu morala influo ŝ uldiĝas al interŝ anĝo de leteroj, poŝ tkartoj, desegnaĵoj aŭ poŝ tmarkoj kun infanoj de aliaj nacioj kaj ankaŭ al la legado de revuoj aŭ libroj eldonitaj en Esperanto en diversaj landoj. La avantaĝo estas, ke studentoj povas komenci korespondadon post kelkaj monatoj da studado kaj ili ne bezonas limigi sin al ununura lando. Ofte okazis, ke ni havis studentojn de unu klaso, kiuj korespondis kun ĉiuj partoj de la mondo.

Kun du lecionoj semajne, studento povas akiri sufiĉan scion pri lingvo en unu jaro, kio estas nebla post tri jaroj por alia lingvo.

Ni sendas ĉi tiun Memorandon al via afabla atento kaj rekomendas tion al vi forte kuraĝigas la instruadon de Esperanto en lernejoj, ne nur pro ĝia utileco por komerco, scienco kaj aliaj branĉoj de internacia agado, sed ankaŭ pro ĝia graveco por la disvolviĝo de amikaj rilatoj inter la popoloj, kiu estas la vera objekto de la Ligo de Nacioj.

OPINIO PROPONITA AL LA LIGO DE NACIOJ DE LA
INTERNACIA KONFERENCO PRI LA INSTRUADO DE
ESPERANTO EN LERNEJ.

La Internacia Konferenco pri Instruado de Esperanto en Lernejoj, kunsido ĉe Sekretariejo de la Ligo de Nacioj, de la 18-a ĝis la 20-a de aprilo 1922, ekzameninte la eksperimentojn faritajn kaj la rezultojn akiritajn en tiu ĉi kampo, submetas al la afabla konsidero de la Ligo de Nacioj la sekvan deziron, kiu renkontus la deziron de la Ligo de Nacioj. edukaj aŭ toritatoj reprezentitaj ĉe la Konferenco:

"Konsiderante la lingvajn malfacilaĵojn, kiuj malhelpas rektajn rilatojn inter la popoloj kaj la urĝa bezono ripari tion por faciligi bonan komprenon inter nacioj;

„Konsiderante la jam konsiderindan disvastiĝon kaj evoluon de Esperanto kaj la interesajn rezultojn akiritajn per la instruado de tiu ĉi helplingvo en la publikaj lernejoj de pluraj ŝtatoj, kie ĝia eduka valoro estis rekonita:

“ La Ligo de Nacioj esprimas la deziron, ke ĉi tiu instruado estu ĝeneraligita en la publikaj lernejoj tra la mondo kiel praktika kaj populara rimedo de internacia interŝanĝo, neniel celita subfosi la multjaran prestiĝon de naciaj lingvoj de kulturo.

"La Ligo de Nacioj invitas siajn Membrojn komuniki al ĝi la rimedojn, kiujn ili decidas fari pri ĉi tiu temo, ĉu en sia leĝaro, ĉu per administraj dekretoj, por ke la Ĝenerala Sekretariejo povu siavice informi ilin pri la karaktero de reciprokeco kaj universaleco de tiuj ĉi mezuroj. »

INTERNACIA LERNEJA INTERNOJ PRI INSTRUADO
DE ESPERANTO, PROPONITA DE LA GENEVA KONFERENCO.

"La subskribintaj ŝtatoj rekonas la gravecon disvastigi la universalan uzadon de praktika helplingvo por faciligi internaciajn komunikadojn, entreprenante enkonduki iom post iom en siajn publikajn lernejojn la instruadon de Esperanto kaj informi la Ligon de Nacioj pri la rimedoj, kiujn ili decidas fari ĉi-rilate. , ĉu per leĝdona dispozicio aŭ per administra dekreto.

"Ĉi tiu Interkonsento ne fariĝos aplikebla ĝis estos dek subskribintoj, el kiuj almenaŭ kvin en Eŭropo. »